

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.190,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Ob zlomu Abesinije

Beg abesinskega cesarja na francosko ozemlje pri Džibutiju in od tam na angleško vojno ladjo predstavlja z istočasnim vikorakanjem italijanskih čet v Adis Abebo zaključno fazo razpada edine samostojne in avtohtone države na črni celini. S tem pada država, ki je starejša od vseh evropskih državnih tvorbo. Bila je veke in veke otok krščanstva v morju poganstva in se je dovolj krepko upirala silni premoči islama, čeprav je bila navezana le na svojo lastno moč in brez podpore ostalega krščanskega sveta.

S padcem Abesinije postaja vsa Afrika evropska kolonija. Državica Liberija je zasilna in umetna tvorba zapadnjačkov in v tem pogledu ne šteje. Črno pleme je s tem popolnoma podrejeno nadvladi belcev. Razlogov za ta poraz je dovolj tudi v Abesiniji sami, ki je v dvajseti vek stopila isto tako primitivno organizirana, kakor je bila v prejšnjih stoletjih. Zato ni mogla odoliti silnemu pritisku moderne evropske velesile, opremljene z vsemi pridobitvami sodobne oboroževalne tehnike.

Uroda Abesinije je bila zapečaten v onem trenutku, ko se je duce odločil, da prekine tradicijo kolonialnih vojn in napade črno cesarstvo s par stotisoč možmi moderno urejene vojske. Evropske velesile so svoje kolonialne pohode doslej vodile z majhnimi silami, Mussolini pa je spoznal, da vojna proti Abesiniji v sedanjih mednarodnih prilikah zahteva brzega postopka in še hitrejšega uspeha, ako naj se izkluči opasnost, da bi potekala med jalovimi pogajanjmi z interseranimi velesilami. Prelom z davno tradicijo se je tedaj pokazal popolnoma na mestu in preden so ostale evropske kolonialne sile sploh spoznale pravi položaj, soje italijanske čete pred abesinsko prestolnico, črno cesarstvo s svojo tisočletno tradicijo leži na tleh, abesinski cesar pa se je z begom rešil ujetništva.

Abesinska tragedija se je odigrala javno pred vsem svetom. Ostala pa so svetlo prikrita dogajanja za kulisami in težko si je že danes ustvariti objektivno sliko vseh posameznih faz razvoja, ki je kljub vsem lepim mednarodnim pogodbam izbrisal z zemljevida dosedaj svobodno državo. Svoj čas je Italija sama spravila Abesinijo v Zenevo, dočim so se ostali odločujoči činitelji, zlasti Velika Britanija, odločno upirali sprejemu neugube carevine v ženevsko društvo. Abesinija je bila vedno predmet raznih dogovorov med tremi svojimi mejaši, Italijo, Francijo in Anglijo. Zato so v Londonu smatrali, da se z njenim vstopom v Društvo narodov Italija odpoveduje svojim aspiracijam samo iz razloga, da bi onemogočila tudi angleške težnje po onem delu Abesinije, ki je bil znan kot britanska interesna sfera. To angleško mišljenje se je pokazalo za pogrešno. Italija se ni odpovedala svojim aspiracijam, marveč si je izbrala še drugačnejši pot. Zopet se je pokazala kot stari mojster v diplomaciji. Duce je postopal z neizprosno doslednostjo ter učinkovito naglacio, zato uspeh ni izostal.

Ako se spominimo, kako je ženevska institucija postopala pri obravnavanju abesinskega vprašanja, se moramo globoko zamisliti nad velikomorsko neskladnostjo med visokoletečimi frazami, ki so bile na dnevnem redu, in med slabotnim, naravnost ničevim uspehom teh govorniških vaj. Zadeva Abesincev je romala pred odbor trojice, od tod pred odbor osmerice, ki mu je kmalu sledil odbor trinajstoroce, došla je celo pred plenum ženevskega zbora, edini učinek pa so bile sankcije, ki niso koristile napadenemu, niso niti najmanj zavrele napadalca, pač pa so prinesle ogromno gospodarske škode nekaterim članom DN, ki nimajo nikakršnih interesov v Afriki in so se akciji pridružili bodisi iz zvestobe do DN, bodisi prisiljeni po svojih zvezah z interseranimi velesilami.

Ko je v Zenevi abesinsko vprašanje hodilo svojo križevno službeno pot, je bilo težiče problema kaj kmalu preneseno na evropska tla. Pojavilo se je kot grozeč temen oblak nad Sredozemljem in ni mnogo manjkalo, pa bi bil kolonialni pohod podrejenega pomena postal povod za novo evropsko, novo svetovno vojno. Značilno je, da narodi v tej nevarnosti niso več pričakovali rešitve od Društva narodov kot takega. Nekdaj ugledna ženevska institucija je padala od stopnje do stopnje, z abesinsko zadevo pa je dosegla točko, odkoder si je težko misliti zopetni vzpon. Nekoč so se pogledi vseh narodov z zaupanjem obračali proti Lemanskemu jezeru, danes pa tega zaupanja ni več. Vedno bolj se vikorakanje prepričuje, da je Ženeva samo instrument močnikov, ki je priznavajo le tako dolgo, dokler je to v skladu z njihovimi interesi. Abesinska zadeva je le zadnji dokaz, da Društvo narodov ni sposobno vršiti velikega poslanstva, zaradi katerega je bilo poklicano v življenje. Narodi morajo iz tega izvajati konsekvence in jih tudi že izvajajo, o čemer najbolj pričajo naraščajoči proračuni za oboroževanje.

Abesinija je kot svobodna, suverena država črtana z zemljevida. Tudi to se na ta ali oni način obnovi, resnično neodvisna ne bo več, marveč kvečjemu država po vzorcu Mandžurije. Ni pa s tem

Balkanska zveza čvrsto na straži

Zasedanje Balkanske zveze zaključeno — Popolna solidarnost — Proti vsaki reviziji mej na Balkanu — Balkanska zveza ojačena

Beograd, 6. maja. p. Današnji dan bo ostal važen datum v zunanje-političnem razvoju našega naroda. Po dveh dneh in pol se je zaključila ena izmed najvažnejših konferenc stalnega sveta Balkanske zveze. Nocoj pa se je pričela redna konferenca stalnega sveta držav Male antante, ki je na drugih področjih mednarodno političnih odnošajev prav tolikega pomena. Za obe konferenci je bilo po vsem svetu izredno veliko zanimanje, kar dokazuje tu-

di ogromno število novinarjev, ki so se zbrali v naši prestolnici v teh dneh.

Davi se je vršila v zunanjem ministstvu poslednja kratka seja Balkanske zveze, na kateri so obravnavali še nekatera manj važna vprašanja in sestavili komunique. Ob 14.30 je predsednik stalnega sveta Balkanske zveze turški zunanji minister Tefvik Ruždi Aras sporočil poročevalcem listov naslednji uradni

vaše vlade dr. Stojadinovićem in z g. Titulescom, da bi čim uspešneje zavarovali mir in varnost naših narodov v Evropi.

Pot na Oplenec

Ob 7.45 se je minister Krofta odpeljal s simplonskim ekspresom do Mladenovca, odkoder se je z avtomobilom odpeljal na Oplenec, kjer se je pred grobom blagopokojnega kralja Aleksandra I. Udeležitelja poklonil njegovim zemskim ostankom. Okrog 11. se je vrnil v prestolnico. Ko se je vpisal v dvorsko knjigo, se je odpeljal v zunanje ministstvo, kjer se je baš vršila poslednja seja zunanjih ministrov držav Balkanskega sporazuma. Tako je že dopoldne prvič prišel v stike s svojimi tovariši iz balkanskih držav.

Prva seja

Ob 17 se je pričela seja sveta Male antante. Prisostvovali so ji predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović, zunanji minister češkoslovaške republike dr. Krofta in rumunski zunanji minister Titulescu. Ob 19. je bila seja zaradi odhoda grške delegacije prekinjena.

Kosilo na čsl. poslaništvu

Opoldne je češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Girs priredil kosilo na čast zunanjim ministrom držav Balkanske zveze. Udeležili so se ga ministrska predsednika Metaxas in dr. Stojadinović ter zuna-

nji ministri Titulescu, Ruždi Aras in dr. Krofta. Prisotni so bili tudi volni minister general Marić, finančni minister Dušan Letica, grški poslanik Sakelaropoulos, francoski zunanji minister Titulescu, turški zunanji minister Ruždi Aras, češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta, rumunski poslanik Guranescu in češkoslovaški poslanik Girs. Skupaj z grško delegacijo je odpotvala tudi skupina grških časnikarjev.

Ob 21.40 je odpotovala iz Beograda tudi turška delegacija.

Odhod grške in turške delegacije

Grška delegacija je odpotovala s posebnim vlakom ob 19.30. K slovesu so se zbrali predsednik vlade dr. Stojadinović, rumunski zunanji minister Titulescu, turški zunanji minister Ruždi Aras, češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta, rumunski poslanik Guranescu in češkoslovaški poslanik Girs. Skupaj z grško delegacijo je odpotvala tudi skupina grških časnikarjev.

Danes avdiencia pri knezu namestniku

Jutri dopoldne bo v zunanjem ministstvu druga seja stalnega sveta Male antante. Opoldne bo zunanje ministre sprejel v posebni avdienci Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ob 13. pa bo pri njem v dvorcu na Dedinju intimno kosilo. Kraljeva namestnica dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović bosta sprejela zunanje ministre držav Male antante popoldne ob 17.

Abesinska tragedija

V abesinski prestolnici zopet mir in red — Kako so Italijani zasedli Adis Abebo

London, 6. maja. k. O vikorakanju italijanskih čet v Adis Abebo poročajo naslednje podrobnosti: Italijanska vojska je zasedla abesinsko prestolnico včeraj ob 16. Ze dopoldne so pri pece čete pred prestolnico in se razvile na treh straneh, da bi istočasno vkorakale v mesto.

Po karavanski poti, takozvani cesarski cesti, je prodrla v mesto eritrejska brigada, sestavljena iz starih bataljonov, oddelka gorskega topništva in oddelka konjenikov. Po vojni cesti je prodrala motorizirana kolona z maršalom Badoglio na čelu. Na njenem desnem krilu se je razvnela druga eritrejska brigada, sestavljena iz starih bataljonov. Motorizirana kolona je štela skupno 25.000 mož vseh vrst orožja.

Nekaj minut pred 16. uro je oddelek 20 motociklistov s strojnimi puškami pridrvel pred angleško poslaništvo in se razpostavil pred njim v daljšo vrsto. Takoj nato so se pojavili prvi oddelki velike motorizirane kolone, najprej skupina oklopnih avtomobilov, nato pa maršal Badoglio na konju v spremljevalni celokupni generalne šaba z državnim podtajnikom za kolonije Lessono, rimskim guvernerjem Bottaia in generalom Santanijem ter Biorijem. Sledila sta dva polka sabaudske divizije, reprezentativni polk, sestavljen iz bersaljerjev, grenadirjev, mornarjev, milicnikov in finančnih stražnikov, polk artiljerije, skupina eritrejskih askarov, sestavljena iz starih bataljonov, vnes pa oddelki trenja. Rdečega križa in drugih pomožnih čet. Nad Adis Abebo se je med tem pojavilo 50 italijanskih letal.

Vsa kolona je korakala po glavni ulici naprej razdrtega mesta. Večina hiš je v razvalini. Neka tuja sola je še gorela. Kolona se je ustavila pred cesarskim dvorom, kjer so takoj nato izobesili italijansko zastavo. Obenem so eritrejski bataljoni zavzeli vse strateške točke v mestu, posebni oddelki pa so zasedli železniško postajo in razvedajo radiotelegrafsko postajo, postopaj posameznih ministrstev in vojašnice.

Ob 18. je bila okupacija Adis Abebe formalno izvršena. Irregularne abesinske čete, ki so zadnja dva dni stršno gospodarile po mestu, so se umaknile proti zapadu in jugu. Zvečer je zavidal v Adis Abebi popoln mir, le v daljni okolici so se čuli posamezni strelski umikajočih se abesinskih čet in askarov, ki so jih zasedovali.

Takoj po zasedbi Adis Abebe je maršal Badoglio poslal Mussoliniju lakonično brzojavko:

Danes 5. maja ob 16. uri sem na čelu svoje zmagovalne vojske vkorakal v Adis Abebo.

Še nekaj podrobnosti o zavzetju Adis Abebe

London, 6. maja. AA. Reuterjev urad je objavil še naslednje podrobnosti svojega dopisnika o vikorakanju Italijanov v Adis Abebo:

Vost o begu neguša in o nerodih, ki so nastali v prestolnici, je dobil maršal Badoglio v Debi v nedeljo in je nato sklenil pospešiti vikorakanje v abesinsko prestolnico. Cesta do Adis Abebe je bila v nemogočem stanju, razen tega pa je neprestano deževalo. Noč pred vikorakanjem v Adis Abebo smo spali samo tri ure in smo prišli poslednjih 140 milj daleč. Ko so motorizirani oddelki prišli v predmestje prestolnice, je maršal Badoglio nadaljeval v odprtem avtomobilu vožnjo na čelu spreveda avtomobilov ter počasi vozil mimo poslednjega britanskega poslaništva. Prebivalstvo Adis Abebe je prisostvovalo vikorakanju italijanskih čet; nekateri so Italijane pozdravljali, drugi pa so ravnodušno stali na

pragih svojih hiš. Nikjer ni bilo videti kakšnega sovraštva med prebivalstvom.

Italijani so na zelo svečan način razobesili italijansko zastavo na poslopju italijanskega poslaništva, ki so mu roparji pri svojih napadih prinesli. Tu si je maršal Badoglio uredil svoj glavni stan.

Proglas maršala Badoglia

Adis Abeba, 6. maja. w. Po vikorakanju v Adis Abebo je maršal Badoglio izdal naslednje poslanice abesinskim narodom: Cete mogočnega italijanskega kralja so vkorakale v Adis Abebo. V mestu in okolici se začela sedaj normalno življenje. Nikomur, ki to odloži orožje in se bo lotil vsakdanjega dela se ne bo zrodila nibešar žaloga. V senci zmagovalne italijanske trobojnice bodo narodi Etiopije zopet uživali svobodo, pravičnost in blaginjo.

Major Bottai guverner Adis Abebe

Adis Abeba, 6. maja. AA. Za guvernerja Adis Abebe je maršal Badoglio imenoval majorja Bottaija, bivšega guvernerja Rima.

Dr. Melly podlegel poškodbam

Adis Abeba, 6. maja. AA. Dr. Melly, ki je bil med zadnjimi izgredi v abesinski prestolnici hudo ranjen, je snoči podlegel poškodbam. Star je bil 37 let.

Pred Hararjem

Asmara, 6. maja. g. Kolone generala Graziana se v naglih pohodih bližajo mestoma Džidžigo in Hararju, ki bosta najbrže v nekaj urah tudi je v italijanskih rokah. Ostanki abesinskih čet rasa Nasba, ki se sem in tja še ustavljajo prodiranju Italijanov, se po kratkem odporu umikajo v begu. Italijanska letala so zmetala nad Džidžigo in Harar cele zavoje letalov, v katerih objavljajo zavzetje Adis Abebe in napovedujejo skorajšnjo zasedbo Džidžige in Hararja.

Od danes dalje o akciji italijanskih čet v Abesiniji ne bodo več izhajala uradna poročila.

Cesar v Palestini

Haifa, 6. maja. o. Za jutri pričakuje prihod angleškega rušilca, s katerim bo prispel v Haifo abesinski cesar s svojo rodbino in spremstvom. Oblasti so odredile vse potrebno, da preprečijo vsakršni incident.

Po informacijah v poučenih krogih namerava abesinski cesar, ki se bo s svojo rodbino nastanil v koptskem samostanu, ostati kakih 6 tednov v Jeruzalemu, nato pa bo odpotoval v London. V Londonu namerava izdati nov poziv na vse kulturni svet, v katerem bo orisal krivice, ki jih je prizadela Italija abesinskemu narodu, in pozval vse civilizirane države, da zaščitijo Abesinijo.

Veliki japonski pomorski manevri

Tokio, 6. maja. b. Letos poleti bodo na Tihem oceanu veliki japonski mornariški manevri. Trajali bodo od avgusta do konca oktobra in jih bo vodil sam cesar.

komunike:

Stalni svet Balkanske zveze je imel od 4. do 6. maja v Beogradu 5 sej pod predsedstvom Nj. eks. Ruždijsa Arasa, turškega zunanjega ministra in sedanjega predsednika Balkanske zveze. Vsa vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, so se preresetala v kar najbolj prijateljskem duhu in dobila razplet, ki ga narekujejo koristi štirih držav in varnost na Balkanu ter splošna ohranitev mira, ki mu je Balkanska zveza bolj privržena kakor kdajkoli doslej. Najpopolnejši sporazum se je ugotovil med štirimi zunanjimi ministri glede vseh vprašanj, ki so bila predmet njihovih razgovorov. Grčija je precizirala svoje stališče do balkanskega pakta v smislu povečanja solidarnosti med podpisnicami v skladu z dovoljstvom članov stalnega sveta.

Ker temelji politika Balkanske zveze na neizpremenljivosti sedanjih meja in spoštovanju varnosti, je stalni svet predvidel najučinkovitejše ukrepe v svrhu striktnega izvajanja v onem delu Evrope, kjer se nahajajo balkanske države. Stalni svet je prav tako preciziral stališče Balkanske zveze glede vseh važnih in perečih mednarodnih vprašanj.

Stalni svet je sklenil sestati se ponovno v Zenevi o priliki skupščine Društva narodov meseca septembra 1936, nato pa v začetku decembra v Atenah.

Metaxas:

Odkrit sporazum

Pri današnjem sprejemu ki so ga priredili zunanji ministri držav Balkanske zveze novinarjem v zunanjem ministstvu, se bilo prisotnih preko 200 domačih in tujih novinarjev. Zastopani so bili vsi veliki svetovni časopisni koncerni.

Grški ministrski predsednik Metaxas je izjavil: V Beogradu je bilo izvršeno zelo

koristno delo ne le za Grčijo, nego za vse članice Balkanske zveze. Toliko bolj sem zadovoljen, ker smo zvesto služili interesom i Grčije in Jugoslavije i Rumunije i Turčije. Zame pa je bilo poleg doseženega sporazuma posebnega pomena tudi to, da smo se razgovarjali odkrito in pošteno. To mi je najdražje na tem sporazumu, ker sem menila, da ono, kar se odkrito pove in dožene med prijatelji, mnogo več velja kakor pisana beseda. To smo tokrat z g. dr. Stojadinovićem tudi dosegli. V Atenah se vračam, da bi svojim rojakom povedal, da imamo v Jugoslaviji prijatelja, na katerega lahko računamo, katerega beseda drži. Jeseni bomo imeli nov sestanek sveta Balkanskega sporazuma, in sicer v Zenevi, v decembru pa v Atenah. Prepričan sem, da bosta tudi ta dva sestanka prav tako uspešna, kakor je bila sedanja konferenca

Tefvik Ruždi Aras:

Plodovito zasedanje

Turški zunanji minister Ruždi Aras je izjavil:

Pričujoči sestanek sveta Balkanske zveze v Beogradu je bilo eno izmed najplodovitejših zasedanj. In uspeh tega zasedanja je velevažen, če vposlovimo splošne razmere in okolščine. Za ta uspeh smo dolžni mnogo hvalečnosti visokemu in prosvetljenemu pokroviteljstvu Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla velikega nadaljevala dela velikega pokojnika, in zelo dragocenemu sodelovanju mojega prijatelja Stojadinovića, predsednika jugoslovenske vlade, ki je eden izmed odličnih državljanov naše dobe, ki se od dne do dne bolj uveljavlja.

Ni mi treba praviti vam, da živimo v resnem času, kar zahteva od nas — in češar Balkanska zveza pač ne bo zanemarila — da spremljamo zelo pozorno razvoj položaja v Evropi in vse dogodke, ki se odigravajo, zlasti v krajih, kjer so prizadeti balkanski zavezništvi. Po tem sestanku je moje prepričanje o naši solidarnosti še zraslo.

Pričetek zasedanja držav Male antante

Evropski dogodki in pregrupacija interesov na dnevnem redu — Zasedanje bo trajalo do petka

Danes se je v Beogradu pričela tudi konferenca stalnega sveta držav Male antante. Njegovo sedanje redno zasedanje je toliko pomembnejše, ker bodo na njem obravnavali celotno vrsto važnih vprašanj evropskega in še posebno srednje-evropskega značaja. Na dnevnem redu so najnovejši dogodki v Evropi ter poslednje pregrupacije interesov posameznih držav. Vsa ta vprašanja so vitalnega pomena za vse tri zavezniske države.

Po prvotnem programu bi se morala konferenca Male antante zaključiti jutri zvečer. Ker pa se je konferenca Balkanske zveze zavlekla za pol dneva in se je pričela tudi konferenca Male antante s prav toliko zakasnitvijo, ni izključeno, da bo zaključen šele pojutrišnjem dopoldne.

Prihod dr. Krofte

Češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta je prispel v Beograd davi ob 7.30.

Eden o položaju

DN je doživelo hud udarec, kljub temu pa mora nadaljevati svoje delo

London, 6. maja. AA. V svoji današnji izjavi v spodnji zbornici je zunanji minister Eden izrekel priznanje hrabremu nastopu britanskih čet, ki so branile britansko poslaništvo v Adis Abebi. Nato je prešel na položaj, ki je nastal zaradi najnovejših dogodkov, in je dejal med drugim:

Položaj, s katerimi morajo računati Velika Britanija in druge države, članice DN, je zelo mučen. Pojasnil vam bom, kako je treba po moji sodbi ravnati v tem položaju. Po moji sodbi je treba predvsem pogledati dogodkom naravnost v oči. Ob-

odstavljen z dnevnega reda mednarodne politike tudi abesinsko vprašanje kot takvo. Ono bo dalo še prepolno dela državlnikom in diplomatom vseh držav, ki so zainteresirane v Afriki.

tožujejo nas predvsem, da nismo izpopolnili svoje dolžnosti do DN. Ni dvoma, da je Društvo narodov doživelo hud udarec in prav tako tudi načelo kolektivne varnosti. Kakor sem že rekel, je treba pogledati dogodkom v oči in brez strahu izvajati nauk, ki ga ti dogodki vsiljujejo. Eno je nespodbitno, namreč, da mora Društvo narodov nadaljevati svoje delo. To je neobhodno potrebno za nadaljnji razvoj dogodkov v sodobnem svetu. Prav tako je potrebno, da se vsaka država članica jasno opredeli glede svojega nadaljnjega držanja. Glede britanske vlade naj povem da bo pokazala, ko bo napočil čas, da zna zelo jasno in nedvoumno obrazložiti svoje stališče. Začetno takoj proučevali problem, ki so jih ustvarili najnovejši dogodki, nato pa bomo brez odloga stopili v dogovore z vladami naših dominlonov,

Nove ugotovitve v železniški aferi

Zanimive informacije beograjskih listov — Početki afere segajo v l. 1928 — Famosni „Orient Construct“

Beograjski listi so v zadnjem času objavili nekaj novih informacij o sodni preiskavi, ki se vrši zaradi znanih železniških afer. Iz vseh teh informacij se dajo ugotoviti nekatera objektivna dejstva tako glede predmeta samega, kakor glede oseb, ki so prizadete. Dejanski stan je naslednji:

Odbor oblasti samouprave v Požarevacu je dobil l. 1928. pod vladjo bejskega pakta pokojnega Velje Vukičevića koncesijo za zgraditev proge Požarevac—Kučevo. Koncesija mu je bila dana, akoravno se niso bili izdajali nikakršni podrobni načrti in tudi trasa se ni bila izmerjena. Na osnovi te koncesije je predsednik oblasti odbora, znani radikalni prvak Peter Petrović iskal finansije in jih je našel v osebi dveh francoskih židov, Markusa Reicha in Morica Tabeauja. Pogajanja so se zavlekla vse v leto 1929, ko so bile oblasti samouprave ukinjene in postavljeni komisariati. Dotakratni predsednik oblasti odbora požarevske oblasti je postal zastopnik obeh francoskih finansistov, s katerima je napravil pogodbe za redno plačo in posebno provizijo v višini 30.000 dolarjev. Končno je bila pogodba perfektna in je prišla pred finančno-ekonomski odbor vlade, katere člani so bili takrat med drugimi dr. Stan-ko Švrljuga, dr. Anton Korošec, dr. Srškić dr. Prangeš, Savković in inž. Laza Radi-vojević.

Ministrski komite je dal ugodno mišljenje, nakar je ministrski svet pooblastil finančnega ministra dr. Švrljuga da odobri pogodbo. Francoska finančnica sta nastopala v imenu nekega društva „Orient Construct“, o katerem se je pozneje izkazalo, da je bilo osnovano v državi Delaware v Ameriki z vplačanim kapitalom 1000 dolarjev. Temu društvu so bile izdane od finančnega ministra podpisane državne menice v iznosu 500 milijonov dinarjev kot jamstvo za pogodeno posojilo.

Pokazalo se je kmalu, da „Orient Construct“ razpolaga je z nedovoljnimi sredstvi. Pripravljalna dela za požarevsko progo so morala biti ustavljena. Zato pa sta Reich in Tabeau od naše države akceptirane menice, ki bi morale ostati v depozitu

banke „Compass“ na Dunaju, brzo eskontirala. In tako so se pričele te menice potepati po raznih evropskih denarnih tržiščih z vedno nižjim tečajem.

V tem položaju se je ponudila švicarska tvrdka Losinger, da prevzame obveze „Orient Constructa“ ter izvrši njegovo pogodbo. Po dolgih pogajanjih z vlado je finančni minister dr. Švrljuga odobril prenos pogodbe na Losingerja. Kmalu pa so nastale tudi z Losingerjem finančne težave. Takrat se je vmešal tudi dunajski „Phoenix“ in izgleda, da je priskočil Losingerju finančno na pomoč proti temu, da je bil del naših državnih menic, izdanih svoj čas „Orient Constructu“, prenešan na „Phoenixa“. Te menice, ki se nahajajo danes baje v CSR tvorijo velik del kapitalnega kritja za „Phoenixove“ obveznosti v Jugoslaviji.

K aferi „Orient Constructa“ se je sedaj oglašil bivši prometni minister inž. Laza Radivojević z ugotovitvijo, da on kot resorni minister s vprašanji požarevske proge sploh nikoli ni imel nobenega posla. Niti ni v katerikoli funkciji sodeloval pri sklepanju prve pogodbe, niti pri prenosu te pogodbe na tvrdko „Losingere“.

Odvojeno od požarevske afere je treba motriti razvoj zadeve z železniškima programa Priština—Peč in Bihac—Knin, ki je v zvezi z imenom prijatelja slovitega Staviškega, bivšega francoskega poslanca Edmonda Boyerja, l. 1930. je bil razpisana mednarodni natečaj za zgraditev železniških prog v Jugoslaviji. Oddelek za gradnjo železnice takrat ni spadal pod ministrstvo prometa, nego pod ministrstvo za zgradbe in na predlog takratnega ministra za zgradbe Filipa Trifunovića ter po referatu ministra financ dr. Švrljuge je ministrski svet odobril pogodbe z Edmondom Boyerjem, za katerega so se bili zavzeli francoski uradni krogi. Kakor znano, se je tudi pri tej pogodbi pokazalo, da je sklenjena z nesojidnimi elementi. Prenešana je bila pozneje na znano tvrdko „Batignolles“, ki je progo Peč—Priština zgradila, dočim je bila pogodba za progo Bihac—Knin razveljavljena ter sklenjena nova pod znatno ugodnejšimi pogoji.

Kaj pomeni Abesinija za Italijo

Italijanska kolonialna posest v Afriki znaša sedaj milijon kvadratnih milj. Silna gospodarska pridobitev

Rim, 6. maja. o. Zasedbo abesinske prestolnice je končana ena največjih kolonialnih ekspedicij. Italija je sedaj zasedla področje, ki meri 350.000 kvadratnih milj. Z okupacijo Abesinije sta združeni obe koloniji, in to Somalija v izmeri 194.000 ter Eritreja v izmeri 45.000 kvadratnih milj. Na ta način je nastala nova afriška država, ki meri nad 600.000 kvadratnih milj. Če se k temu prišteje še libijska kolonija v izmeri 420.000 kvadratnih milj, znaša skupna italijanska kolonialna posest v Afriki nad milijon kvadratnih milj, desetkrat več kakor meri vsa Italija. Italija je s tem pridobila še okrog 10 milijonov prebivalstva, iz katerega lahko sestavi novo kolonialno armado najmanj milijona vojakov. S tega vidika pomeni okupacija Abesinije ne glede na naravna bogastva tega ozemlja za Italijo silno pridobitev in neizmerno okrepitev njene ga položaja v Evropi.

Italijanski tisk o Mussolinijevem govoru

Rim, 6. maja. o. V tujakšnjih mednarodnih diplomatskih krogih gledajo brez vznešenja na razvoj dogodkov. Včerajšnji Mussolinijev govor je bil po njihovem mnenju mnogo bolj namemben „za domačo porabo“ v Italiji, da dvigne duh in moralo naroda, ki vedno huje čuti posledice gospodarskih sankcij ter da mu vlje novo upanje na srečen izid bližnje diplomatske borbe, ki bo mnogo trša kakor pa je bil vojaški pohod v Abesiniji. Kot posebno značilno in pomirjevalno smatrajo dejstvo, da Mussolini v svojem govoru ni pomenil niti z Zenevo niti z Anglijo. Iz tega sklepajo, da hoče Italija v popolnem sporazumu z ostalimi velesilami sodelovati pri reševanju evropskih problemov; kar pa se tiče Abesinije, je iz govora razvidno, da smatra Italija Abesinijo odslej za svojo kolonialno posest ter da bo že v bližnjih dneh sporočila velesilam okupacijo abesinske države kot trajno.

Na vrsto pride sedaj Balkan

Pariz, 6. maja. o. Diplomatski sodrudnik „Oeuvra“ razmotriva na podlagi informacij, ki jih je dobil v zunanjem ministrstvu, o nadaljnjem razvoju mednarodnega položaja in prihaja do naslednje prognoze:

Mussolini je sredi v svojem govoru sam priznal, da je izvojeval zmago v Abesiniji proti volji Društva narodov ter naglasil, da je „s tem končana prva etapa na poti do ciljev, ki si jih je postavila fašistična Italija, ter da je ni sile na svetu, ki bi mogla Italijo prisiliti, da se odreče svojim osvovitvam in svojim ciljem Italija bo z enako odločnostjo kakor v Abesiniji nadaljevala svoj pohod ter izvršila svoje jutrinje naloge.“

Po mnenju „Oeuvra“ je Mussolini mislil pri tem očividno na balkanske države,

predvsem na že sedaj več ali manj zasedeno Albanijo. Akcija, ki se more slutiti na podlagi teh Mussolinijevih izjav, je neposredno naperjena proti ostalim balkanskim državam. Ako postane Italija popoln gospodar v Albaniji, bo mogla znatno okrepiti svojo vojsko z albanskim narodom, ki daje najboljši vojaški material. Moderno oborožena bi taka vojska predstavljala za Italijo na Balkanu silno oporo. Vse to mora navditi iskrene prijatelje miru v Evropi z veliko skrbjo. Že sedaj je mednarodni položaj skrajno kompliciran, ker je Mussolini jasno izjavil, da je Abesinija prenehala obstajati ter da je izbrisana z zemljevidov kot samostojna država. Mussolini hoče v Abesiniji skleniti samo „rimski mir“, to se pravi z drugimi besedami, proglasiti doseženo abesinsko ozemlje za italijansko kolonijo.

Italija triumfira

Rim, 6. maja. o. Italijanski listi objavljajo danes pod celostanskimi naslovi poročila o slavnostnem vkorakanju italijanskih čet v Adis Abebo in poudarjajo, da je Mussolini s tem izpolnil glavni del svoje obljube in postavil temelje novemu rimskemu imperiju. Po naročilu Mussolinija mora vsa Italija tri dni proslavljati zmago v vzhodni Afriki. Na vseh hišah morajo biti vse tri dni izbožene italijanske trikolore in fašistični emblemi. Po središnjih velikih manifestacijah v Rimu so bile danes prirejane velikanske manifestacije po vseh mestih. V Rimu so sredi dolgo prirejali manifestacije Mussoliniju, ki se je moral osemkrat pojaviti na balkonu ter ponovno govoriti. Mnogoče so krenile nato pred dvor, kjer so se manifestacije nadaljevale pozno v noč. Kralji, kraljica in princesa Marija so se trikrat pokazali množici na balkonu dvorca.

„Giornale d'Italia“ objavlja danes uvodnik, v katerem podčrtava, da je Italija zmaga ne samo v Abesiniji, marveč, da je dobila še težje bitko tudi v Evropi, kjer so ostali razočarani vsi sankcionisti, ki so pričakovali, da se bo Italija uklonila čenoveški diktatu. Tudi „Tribuna“ podčrtava zmago Italije na polju sankcij in poudarja, da je Italija, ki je prestala nathujšo preizkušnjo. Italijanski narod je sedaj izšel iz disciplini in bo v neomamnem zaupanju sledil odslej duceju v vsaki njegovi akciji s še večjo discipliniranostjo, dobro vedo, da ga lahko povede Mussolini k novim zmagam in triumfom. Energija Italije je neizčrpna in bo ustvarila še nove čudeže, ki bodo mnoge v Evropi zaprepasili, mnoge pa navdušili.

Napredovanja

Beograd, 6. maja. p. V upravni službi so napredovali za eno položajno skupino: iz 5. v 4. /2 sreski načelnik dr. Janko Vidic v Ptuj, dr. Ivan Zobec v Celju, Franjo Maršić v Ljubljani, dr. Lovro Hacin v Ljubljani, Anton Krajšek v Krškem, iz 7. v 6. pol. skupino pomožni tajniki Franjo Jakli pri sreskem načelstvu v Mariboru-levi breg, Franjo Mejač, Ivan Sotelišek, Dominik Zaplotnik in Adolf Hink pri banski upravi v Ljubljani, Anton Knez pri komisariatu železnice in obmejne policije v Mariboru,

Beleške

Rojstni kraj ministra dr. Kreka

Te dni se je mudil v Poljanski dolini minister brez portfelja dr. Miha Krek, ki je govoril v Poljanah na shodu JRZ. O tem shodu piše „Slovenec“ med drugim:

„Pri starih Grkih so se pripravili o rojstnem kraju učenjaka Homerja. Sedem mest se je prerekalo, kje je bil Homer rojen. Vsako izmed teh mest je hotelo biti rojstni kraj Homerja. Nekaj podobnega se godi sedaj našemu ministru dr. Kreku. Bohinjec pravijo naš rojak je, v Poljanah trdijo isto, v Leskoveci pa nič drugega. Da je minister dr. Krek moral včeraj na shod v Poljane, ni zadnji med razlogi ta, da je Poljanska dolina hotela videti svojega rojaka-ministra. Na ministrov shod se je včeraj zbralo v Poljanah veliko ljudi, kakor jih ni bilo še na nobenem shodu, odkar ni več ralnega Evangelista Kreka. Poljanska dolina pa je hotela, da bi poznala sedanjega Kreka. Na primeren način se jim je tam včeraj minister dr. Krek predstavil, ko se je začuden nad toliko množico vprašal ter dejal: „Vem, da je mnoge izmed vas pripeljala semkaj radovednost, kakšen je tisti tob iz Leskovec, ki je minister postal. Pa so ljudje tega „po-ba silno radi poslušali, kajti vztrajali so dve uri na shodu, četudi so bili izpostavljeni precej toplemu soncu. Lepo je govoril minister dr. Krek.“

Tožba Sokola proti škofu dr. Srebrnič

Svoječasno smo že poročali o sodni razpravi na tožbo saveza Sokola kraljevine Jugoslavije proti škofu dr. Srebrnič zaradi znane škofovske protisokolske poslanice. Proces se vleče že nekaj let. Na prvi razpravi je bil škof dr. Srebrnič oproščen, na drugi obojen, dočim je priznalo sodišče obsodbo razveljavilo ter vrnilo ves predmet sreskemu sodišču, da ga še enkrat presodi.

Tako se je vršila v torek ponovna razprava pred zagrebškim sreskim sodiščem. Obtožena škola dr. Srebrniča je zastopal sušaki odvetnik dr. Mikuličič tožitelja pa zagrebški odvetnik dr. Hugo Werk. Zagonovnik dr. Srebrniča je zahteval, da se izloči sodnik dr. Kovač ker je katolik ter bi prišel kot tak v spor s svojo vestjo, če bi sodil škofu, odnosno vsemu „episkopatu“, ki fungira kot podpisnik inkriminirane poslanice. Ker je sodišče to zahtevo odbilo je najvil zagovornik obtoženega škola urlobožbo.

Nato je dr. Mikuličič v daljšem govoru ugovarjal pristojnosti sodišča, češ da je še vedno v veljavi stari konkordat iz avstro-ogrške dobe, ki izključuje pristojnost posvetnih sodišč za šole. Prav tako je ugovarjal tudi proti temu da je vložil tožbo savez SKJ, češ da se morejo žaliti samo fizične osebe, ne pa organizacije. Sicer pa obtožene v polni meri priznava svoje delo ter predlaga dokaz resnice, da je sokolska organizacija brezverska in celo protiverska. Kot dokaz navedla razne odstavke iz sokolske brošure „Pota in cilji“, ki govori o tem, da ne delajo Sokoli nobene razlike med verami in da se v Sokolu zbirajo pripadniki vseh veroizpovedi. Dalje pravi poslanica, da se vrši sokolsko delo v duhu Tyrševih idej, ki pa so bile brezverske. V dokaz je predložil dr. Mikuličič brošure, ki jih je napisal dr. Tyrš. Končno se sklicuje dokaz resnice še na to da škoduje sokolska vzgoja morali mladine radi go-ote pri telovadbi.

Na predlog zastopnika tožeče stranke dr. Werka je sodišče odgodilo razpravo, da bo lahko izdelal odgovor na dokaz resnice, ki ga je predložil dr. Mikuličič.

Halo, tu radio možnost!

Namesto da bi se „Slovenec“ spustil v stvarno razpravo o važnem problemu slovenskega rada, se v včerajšnji številki dela norca iz dopisa, ki ga je v imenu mariborske pevske župe poslal profesor Mirk predsedniku vlade, ministru pošt in predsednikoma finančnih odborov narodnega predstavništva v Beogradu. Mariborska Ipavčeva pevska župa je namreč tudi podpisala izjavo nacionalnih prosvetnih organizacij, ki zahteva, naj se ob splošni reorganizaciji naše radiofonije ljubljanski radio uredi tako, da bo pri njem zajamčeno nepristransko udeleževanje nacionalne kulture in izključena nevarnost kulturno ali politično enostranske eksploatacije. Naknadno pa si je menda Ipavčeva župa premislila in je v dopisu, ki ga uvodoma omenjamo, svoj podpis preklicala ravno na 1. maj, ko je minister za pošte v finančnem odboru senata odkrito priznal upravičenost spomenice nacionalnih kulturnih organizacij.

Predsednik Ipavčeve pevske župe g. profesor Mirk izjavlja sedaj, da ni vedel, kaj je podpisal, češ da mu je resolucijo predložil neki G. Cimerman z izjavo, da gre za postavitev releejne postaje v Mariboru, gospod profesor pa med šolskim odmorom, med katerim mu je bila resolucija predložena, ni imel časa, jo prečitati. (Petit resolucije obsega 15 s pisalnim strojem pisanih vrstic) Sedaj izjavlja g. profesor Mirk, da se Ipavčeva pevska župa „kot strogo nacionalno in kulturno pevsko društvo ne more strankarsko politično opredeliti, in zato preklicuje svoj podpis. G. profesor Mirk je torej čudnega mnenja, da je izjava nacionalnih kulturnih organizacij, ki se izreka proti enostranski kulturni ali politični eksploataciji slovenskega rada, „strankarsko politična manifestacija“.

Po vsem tem je razumljivo, ako „Slovenec“ v kruti ironiji objavlja dopis g. profesorja Mirka pod zafkriljivim naslovom: „Halo, tu radio naglica“, akoravno mislimo, da bi se bolje prilegel naslov, ki smo ga mi postavili na čelo naše notice.

Radi pa bi vedeli, ali so tudi ostali člani vodstva Ipavčeve župe mnenja, da je smatrati za strankarsko-politično gesto zahtevo, naj bi ljubljanski radio služil vsej slovenski kulturi.

Kongres strojevodij

Beograd, 6. maja. AA. Dne 9. maja bo v Splitu 14. redni kongres strokovnega združenja strojevodij in brodarjev kraljevine Jugoslavije. Dan pred kongresom bodo imeli delegati pokrajinskih uprav uvodno konferenco, na kateri bodo razpravljali o vseh perečih vprašanjih ki se tičejo strojevodij in drugega strokovnega osebja na državnih železnicah in ladjah.

Prispevki kneginje Olge za nove cerkve

Beograd, 6. maja. AA. Ni. Via. kneginja Olga je blagovolila pokloniti po tisoč dinarjev odboru za postavitev cerkve sv. Bogorodice v vasi Trnovo, srez bitolski, in odboru za postavitev spominske cerkve blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja na Mačkovem kamnu.

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, lokalno deževje, zmerno toplo.

Načrt zakona o minimalnih mezdah

Beograd, 6. maja. o. V ministrstvu socialne politike je dogotovljen načrt predloga zakona o minimalnih mezdah. Ta načrt so sedaj dostavili vsem zainteresiranim organizacijam z nalogo, da najkasneje do 26. maja sporočijo ministrstvu svoje pripombe.

Rumunska odlikovanja

Beograd, 6. maja. AA. Rumunski kralj Karol II. je odlikoval z redom rumunske krone 1. stopnje prometnega ministra dr. Mehmeda Spaho, z redom rumunske zvezde 2. stopnje inž. Dimitrija Naumovića, generalnega ravnatelja državnih železnic; z redom rumunske krone 2. stopnje inž. Zdravka Vaskovića, referenta prometnega ministristva in z redom rumunske zvezde tretje stopnje inž. Dragana Bojovića, svetnika oddelka za gradbo železnic.

Mussolinijeve ponudbe Angliji

Italija se vrača po zasedbi Abesinije k aktivni politiki v Evropi

London, 6. maja. o. „Daily Mail“ objavlja razgovor svojega diplomatskega sodrudnika z Mussolinijem, ki je zbudil v vseh političnih in diplomatskih krogih v Londonu veliko senzacijo. Po splošni sodbi predstavlja ta razgovor neke vrste mirovno ponudbo Mussolinija Angliji. Šef italijanske vlade podčrtava v svojih izjavah svoje miroljubne namene, ki jih je, kakor zatrjuje, dobro poučeni krogi, tudi že po diplomatski poti sporočili angleški vladi.

Moja politika, je izjavil Mussolini med drugim, ni bila nikdar naperjena proti interesom britanskega imperija. Tudi sedaj, ko gre za Abesinijo, ni govora o tem. Samo oni, ki so zaslepljeni in ne ločijo zrna od plevele, morejo trditi nasprotno. Italiji niti v sanjah ne pride na misel, da bi zasedla Egipt. Italija smatra Egipt za samostojno državo, s katero je vedno živela v najlepšem sporazumu in hoče to tudi v bodoče. Italija prav tako nima prav nikakih političnih interesov ne v Sudanu, ne v Palestini. Povsem pogrešno je pripisovati spore med židi in Arabci na rovaš Italije. Z zasedbo Abesinije je Italija dobila, kar je hotela. Italija nima nikakih drugih kolonialnih zahtev in se lahko z mirno vestjo

pršteva sedaj med države, ki so docela zadovoljne s svojim položajem. Toda mir v Abesiniji mora biti sklenjen v duhu rimskega mira. Kar smo zasedli, je naše. Vsaka država lahko gospodarsko sodeluje v Abesiniji in velja to še prav posebno za Anglijo, kakor tudi za Francijo. V tem pogledu hoče voditi Italija v Abesiniji politiko odprtih vrat. Italija se hoče sedaj zopet posvetiti Evropi in bo kar najbolj aktivno sodelovala pri reševanju perečih evropskih problemov. Evropske velesile se morajo sporazumeti, kajti nova vojna v Evropi bi pomenila katastrofo civilizacije. Da se to prepreči, je neobhodno potrebna reorganizacija Društva narodov, ki je po zadnjih mednarodnih dogodkih postala bolj nujna kakor kdaj prej. V tej smeri hoče Italija aktivno sodelovati. Po mojem prepričanju mora Društvo narodov še nadalje obstajati, a njegova naloga mora biti v skladu z možnostmi. Društvo narodov se mora prilagoditi potrebam posameznih narodov in držav ter njihovim razmeram, ne pa, da velja za vse narode in države isto kopto. Kar je primerno za London, ne more veljati za Adis Abebo.

Pred odločitvijo o premogu za železnice

Iz Zagorja nam pišejo:

Z veliko gestnostjo pričakuje vsa zagorska dolina jutrišnjega dne. V četrtek se namreč vrši v Beogradu seja ministrskega sveta, na kateri bo padla končna odločitev glede nabav premoga za državne železnice. Delavstvo in celokupno prebivalstvo sta obveščena, da bo rešitev ugodna in da so dnevi najhujše krize šteti.

Tako je razglasila v nedeljo na shodu pred rudniško restavracijo deputacija, ki je bila pod vodstvom kaplana g. Voduska prošli teden v Beogradu in se je vrnila v petek domov. G. Vodusek je poročal, da je deputacija pri ministrih, ki prihajajo v pošte, našla polno razumevanje. Ministrski svet je znani razdelitveni predlog prometnega ministristva odklonil in je, po zadržilu ministra dr. Kreka, naprosil promet-

nega ministra, naj da izdelati nov predlog, ki bo pravično razdelil naložila na posamezne kraje ter upošteval zahteve slovenskega rudarskega delavstva. Deputaciji je bilo obljubljeno, da bo povečanje naročil, ki ga bo sklenil ministrski svet, znašalo toliko, da tudi v kočevskem in zagorskem revirju ne bo treba nobenih redukcij, temveč je upati, da bo zaposlitev celo še bolj-ša.

Poročal je še g. Krautberger, nakar so bile soglasno odobrene zahvalne brzojavke vladi s prošnjo, naj bi se dane obljube čim prej uresničile. Ker bo seja ministrskega sveta predvidoma že v četrtek dopoldne, računajo voditelji deputacije, da bodo v teku jutrišnjega dne obveščeni o sklepu kr. vlade, gotovo pa v petek, ako bi seja bila šele zvečer.

Avstrija : Anglija 2 : 1 (2 : 0)

Na Dunaju so včeraj Avstrijci slavili prvo zmago nad Angleži — Gledalcev je bilo okoli 60.000.

Dunaj, 6. maja. w. Pred 60.000 gledalci se je vršila danes popoldne v stadionu z napetostjo pričakovana meddržavna nogometna tekma med Anglijo in Avstrijo, v kateri je po skrajno napetem, pa tudi fair boju s pičlo razliko enega gola zmagala Avstrija. Občinstvo je to zmago avstrijskega nogometa nad angleškimi profesionalci pozdravilo z burnim odobravanjem.

Igra sama je pokazala, da so bili Avstrijci tehnično boljši od Angležev, v drugem polčasu pa so morali nuditi trdo defenzivno igr, ker so bili Angleži vztrajnejši in tudi sicer v boljši kondiciji. Med avstrijskimi igralci so bili najboljši Sindelar, Sesta in Platzer. Izrazito slab je bil po odmoru Bican. Pred odmorom so morali Angleži umakniti v obrambo enega, po- zneje pa še enega napadalca.

Prvi uspeh se je zamejel Avstrijcem v 12. min., ko je Sindelar krasno podal Vierterju in slednji po tleh poslal žogo v desni kot. 5. minut pozneje je imel spet Sindelar noge pri žogi, pripravil Geiterju krasno pozicijo, iz katere je slednji visoko preko angleškega vratarja poslal usnje med drogeve. V 24. in 28. min. sta se še

lepo preigrala Vierter in Sindelar, toda gola nista zabila.

Po odmoru so Angleži vztrajali v svoji taktiki in bili tudi gospodarji na polju, medtem ko se je Avstrijcem močno poznalo, ki ga so utrjevali. Angleži so na ta račun v 9. min. beležili prvi uspeh in edini gol dneva. Bastin je streljal iz kota, Platzer se je vrgele za žogo, žoga se je odbila od droga na glavo Camselfu, ki jo je slednjič poslal na pravo mesto in postavil tudi končni rezultat. V nadaljnjem poteku sta si še obe stranki prizadevali, da bi dosegli kaj številčnega uspeha, toda rezultat se ni menjal več.

Tekmo je odlično vodil belgijski sodnik Langenus.

Bask : Jugoslavija 1 : 0 (0 : 0)

Beograd, 6. maja. o. Ker je bil danes v Beogradu praznik, sta se Jugoslavija in Bask dogovorila za prvenstveno tekmo, v kateri je pičlo in tudi proti pričakovanju zmagal Bask. Edini gol dneva je padel v 30. min. po Rističu. Jugoslavija je igrala zelo raztrgano ter je dala v vseh formacijah zelo slabo igro.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za četrtek: Večinoma oblačno, v zadnjih in severnih krajih ponekod dež. Temperatura brez izprememb. Sonce izide ob 4.20 in zaide ob 18.50.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Nobene bistvene izpremembe. Podnevi majske oblačno, ponekod morda nevihte. Temperatura bo neznatno nižja.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Naši kraji in ljudje

Vsem Slovincem

Opozorilo na velike naloge in dolžnosti protituberkuloznega tedna od 17. do 24. t. m.

En teden v mesecu maju (od 17. do 24.) v mesecu zdravja in novega življenja, je posvečen potrebam borbe proti jetiki. V tem tednu naj posebno vidno pride do izražaja naš smisel za probleme ljudskega zdravja.

Jetika je še vedno najstrašnejša bolezen, ki uničuje naše ljudstvo. Za jetiko umira v Jugoslaviji letno 40.000 ljudi, v dravski banovini pa 1.500. Z odprto jetiko ogroža zdravje drugih, zlasti pa zdravje otrok v dravski banovini, letno 5.000 ali v posameznem srežu 200 bolnikov!

Jetika prisili bolnika k dolgotrajnemu brezdelju, zaradi jetike so bolniki in njihove rodbine izročeni propadanju in poginu. Jetika povzroča leto za leto ogromno izgubo na narodnem premoženju.

Dolžnost zdravega naroda je, da se proti jetiki bori z vsemi sredstvi, ki mu jih daje v roke sodobno zdravstvo. Ta borba, ki je bila uspešna v skoraj vseh zdravstvenih državah, mora in bo tudi nam prinesla popoln uspeh — uspeh za celoto in korist vsakemu posamezniku! Tej borbi je namenjeno delo Protituberkulozne zveze. Izredno številne in važne so naloge, ki jih mora izpolniti Protituberkulozna zveza, ako hočemo — akoravno z veliko zamudo — dohiti druge narode.

Protituberkulozna zveza hoče v vseh večjih krajih ustanoviti protituberkulozne dispanzerje, ki naj omogočijo tudi najrevnejšemu brezplačno preiskavo in, kolikor je to mogoče, strokovno zdravljenje. Dispanzerji naj pazijo na šolsko mladino, da se med njo omeji jetika. Dispanzerji naj širijo splošno zdravstveno prosveto med narodom. Dispanzerji naj bodo središče dela proti jetiki. Protituberkulozna zveza je v zadnjih letih — žal skoraj brez vsake pomoči ljudstva — ustanovila dispanzerje že v največjih središčih industrije in tujeskega prometa. V desetisočih gre število oseb, ki so bile deležne dobrot dispanzerjev. Kdo izmed vas ve, da v prihodnjem letu tudi sam ne bo potreboval pomoči dispanzerja? Število dispanzerjev je treba izpopolniti. S predavanji po mestih, trgih in vaseh, po šolah, v delavnicah in tovarnah hoče Protituberkulozna zveza sama in po krajevnih ligah širiti higienski poduk in s tem preprečiti vsako nepotrebno novo okuženo. Protituberkulozne organizacije morajo krepko posegati v borbo za povzdigo zdravstva stanovanj, za zdrave delovne po-

goje, zlasti za primerne mezde.

Protituberkulozna zveza smatra za svojo važno nalogo, da ustanovi ali pomaga ustanoviti tudi druge zavode za zatiranje in zdravljenje tuberkuloze, predvsem preventorije za otroke, bolnišnice in zdravilišča za otroke in odrasle.

Tuberkuloza je naš najtežji zdravstveni problem. Toda nič ne pomaga: tega problema brez žrtve in sodelovanja vsega naroda ne bomo rešili. V delu pri reševanju tega perečega vseljudskega vprašanja bomo pokazali smisel za ljudske težave in potrebe. Za rešitev problema pa so potrebna gnotna sredstva. Slovinci moramo ustvariti milijonski fond za zdravljenje jetičnih in za zatiranje jetike! Milijon Slovincem je milijon dinarjev s skromnim enodinarskim prispevkom! V tem hotenju se mora izražati naš narodni ponos in naša življenska sila!

Nihče, ki ima srce za ljudstvo, naj se ne izgovarja na gospodarsko krizo. Naše geslo je: maj polži dar zdravju ljudstva na oltar. Mnogo malih darov, ki so za vsakega znosljivi, mora dati veliko vsoto. Zato morajo prispevati vsi! Posebno pa so dolžni pomagati moralno in gnotno oni, ki se na vodilnih političnih, gospodarskih in upravnih mestih. Z usodo se ne sme nihče igrati, češ da se njega jetika ne tiče. Koliko vas je, ki ne bi imeli sorodnika ali prijatelja, ki trpi na tej bolezni?

Prireditve, predavanja, zbirke, razstave, vse, kar bo v tem tednu storjenega za učvrstitev razumevanja za potrebe protituberkulozne skrbi, je pod pokroviteljstvom g. bana naše lepe banovine. Predstavniki najvišje oblasti v banovini hoče s plemenitim razumevanjem za težave našega ljudskega zdravstva stati na čelu hotenjem, ki naj jih izraža slovenski narod v času, ko gre pokazati ljubezen do trpečega sočloveka. Kadar gre za pomoč sočloveku, naj v strnični vrsti stoji ves narod od najvišjega do najnižjega.

Protituberkulozna zveza prosi, da celota in posamezniki s srcem in dušo spremljajo propagando za vzbujanje razumevanja in smisla za cilje in naloge zveze. Naj med nami ne bo nikogar, ki bi godrnjal; vsakdo naj pomožuje slovenski milijonski fond za zdravljenje in pomoč jetičnim. Kar storite dobrega za trpečega bolnika, storite sebi dobro!

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

podporna, prosvetna in politična in bo vse razporejeno po državah in mestih. Posebej bo urejen imenik posameznikov za vse države. Važnost in vrednost tega podjetja so odobrili zastopniki centralnih organizacij in uredniki listov. Veliko število organizacij naših rojakov ne prihaja nikdar v javnost,

Dr. Aljehin v Mariboru

Debil je 22, izgubil 8, remiziral pa 10 partij

Maribor, 6. maja. Včeraj popoldne je prišel v Maribor bivši šahovski svetovni prvak dr. Aljehin, ki je z mnogoborsko simultansko produkcijo baje zaključil svojo turnejo po naši državi. Točno ob napovedanem času se je dr. Aljehin pojavil s svojo soprogo v nabito polni veliki kazinski dvorani, kjer so ga številni mariborski prijatelji šaha živahno in tolo pozdravili. Ko mu je predsednik Mariborskega šahovskega kluba izrekel prisrčno dobrodošlico, se je dr. Aljehin najprej zahvalil v ruščini, nato pa je v nemškem jeziku predaval o vtihih, ki si jih je nabral ob priliki turneje po naši državi. Izjavil je, da je šah v Jugoslaviji v teku zadnjih let, ko je bil zadnjič pri nas, zelo napredoval. Po končanem predavanju se je točno ob 20.32 pričela simultanka proti 40 nasprotnikom, med katerimi niso bili samo najboljši mariborski, temveč tudi najboljši ptujski, slovenjebitrski in ljubljanski šahisti. V teku 20 minut je dr. Aljehin napravil okoli 400 potez. Simultanka je trajala do dneva jutraj do 3.40. Vodstvo je bilo v rokah gg. V Pirca in prof. Sila. Okoli 22. ure je dr. Aljehin ponudil članu Mariborskega šahovskega kluba g. Kuvcevu remis, kar pa je g. Kuvcevec odklonil. Bitka se je nadaljevala.

nimajo nobene zveze med seboj in v mnogih naselbinah niti najbolj aktivni društveni delavci ne vedo, kakšne so vse organizacije v njihovi naselbini, kaj šele da bi vedeli za njih naslove. Gotovo je v splošnem interesu, da je to nekje točno zapisano. Med našim življenjem v Ameriki je nad 20.000 trgovcev, obrtnikov in profesionalistov, toda nihče ne ve, koliko jih je in kje se nahajajo. Adresar nima nobene politične ali kake druge tendence ter zasleduje samo cilj, da bi se vsem odprl pogled v življenje našega življa v Ameriki.

jalo v kazinski dvorani do zadnjega okoli 100 prijateljev šaha, ki so ob zaključku priredili dr. Aljehinu prisrčne ovacije. Mariborski šah se je z izjemo borbe proti dr. Aljehinu zelo ugodno posiral.

Dr. Aljehin je mariborskim časnikašem izjavil, da je z uspehom Maribora zelo zadovoljen in se vidi, da so od zadnjega njegovega obiska pred šestimi leti mariborski šahisti zelo napredovali. Pristavil je, da je bil na mariborski simultanki slabo razpoložen in zelo utrujen, ker je v zadnjih 10 dneh odigral 8 simultank. Najbolj pa ga je strla ona v Zagrebu.

— Kaj pravite g. doktor o slovenskem šahu?

— Zanimivo in značilno je, da ima šah v Sloveniji močan kader mladih in nadarjenih igralcev. Dočim tega v ostalih delih države nisem opazil. V Sloveniji predjači v šahu Ljubljana, na drugem mestu je Maribor, lep napredek in ogromno zanimanje za šah pa je pokazalo tudi Celje.

— Kaj sodite o bodočnosti našega šaha? — Šahu v naši državi so dani najlepši pogoji za krepke razvoj. Za svojo osebo se ne bom nič čudil, če se bo ta ali oni Jugosloven pojavil na svetovnem šahovskem torišču.

Zločin, izvršen v zmedi praznoverja

Vrta gospodinja v grobu, dve družini v nesreči

Srednja vas, 6. maja. V nedeljo so pokopali go. Marijo Mihčič-Janežev, ki je postala žrtev od praznoverja zmedenega ubijalca. Do krvavega dogodka, ki je spravljal spoštovano gospodinjstvo v grob, dve rodbini pa v hudo nesrečo, je prišlo takole:

Od vojakov je prišel domov na bolezenski dopust 25-letni Ivan Knavs, sin gostilničarja v Srednji vasi, Mladenčič je bil najprej v vojaški bolnišnici v Nišu in pozneje se v Ljubljani operiral zaradi vnetja slepiča. Dobil je fiksno idejo, da so ga začarale čarovnice in da se mora maščevati. Doma je nekajkrat govoril, da so v vasi tri čarovnice. V petek 1. maja se je podal najprej na županov dom ter iskal gospodinjstvo. Terezijo Janežev. Ker je ni našel doma, se je podal k sosednji hiši Terezije Knavsve, gostilničarke. Tam je bila zbra-

na večja družba. Nekaj časa je postopal okrog hiše, potem pa se je napotil čez vrtove do hiše Marije Janežev, ki je pred hišo zbiral krompir za seme. Obstal je pred njo ter dejal, naj ga ozdravi, ker je večša čarovnica. Marija Janeževa mu je odgovorila, da mu želi vse dobro, a mu ne more pomagati, ker ni zdravica in tudi ne čarovnica. Knavs je tedaj potegnil iz žepa velik kuhinjski nož, skočil proti njej in jo zabodel v prsa. Potem se je mirno napotil domov in v svojem presenečenem bratu povedal, da je »eno čarovnico že ubil«. Sam se je podal k orožniku v Drago, ki so ga naslednji dan odpremili v Čabar, od tam pa k sodišču na Sušak. Obdukcija je ugotovila, da je dobila nesrečna Janeževa en sam smrtonosni sunek z nožem. Izkravavala je v 10 minutah.

Ubijalec je izvršil strašno dejanje v duševni zmedenosti. Znake duševne bolezni je že kazal, ko je prišel iz ljubljanske bolnišnice. Govoril je, da so mu v bolnišnici dali kelodec in črevesje od neke ženske, ki je bila tudi takrat v bolnišnici. Nepristano je govoril tudi o čarovnicah. Njegov oče, ki je kakih 10 let delal v Ameriki, je potrošil za sinovo zdravljenje vse svoje prihranke. Marija Janeževa je zapustila moža, sina in hčerko. Čeprav je vas majhna, se je njenega pogreba udeležilo nad tisoč ljudi, hudo potrlih zaradi njene tragične smrti in nesreče, ki je zadela dve družini.

Smrtna nesreča pri delu

Litija, 6. maja. Danes dopoldne ob 9. je pri Poganiuku utonil 24 letni delavec Ludvik Rovšek, doma iz Gornje Hotice, ki je poleg železniškega mosta z drugimi delavci popravil nasip. S čolnom je Rovšek skupaj s svojim tovarišem Osolnikom prevažal pesek. Čoln je trčil ob nasipno, Osolnik je pravočasno odskočil na kopno, Rovšek pa je ostal v čolnu, katerega so valovi naglo zanesli v sredino reke. Čoln se je prevrnil in nesrečni delavec je takoj izginil pod vodo. Podoba je, da ga je prevrtni čoln udaril po glavi in da je zaradi tega nesrečež takoj utonil. Njegovega trupla še niso mogli najti.

Ludvik Rovšek je bil dober delavec in opora svoji materi vdovi. Njegov brat služi pri vojakih.

Marjan Pengov (SK Ilirija) letošnji državni prvak v floretu. (Glej poročilo v sportni rubriki)

Leksikon našega življa v Ameriki

Važno delo novinarja Ivana Mladinec v New Yorku

V New Yorku deluje že dolga leta novinar Ivan Mladinec, dalmatinski rojak, ki je tudi član zagrebške sekcije našega novinarskega združenja. G. Ivan Mladinec zalaga vse časiopise naših rojakov v Ameriki z raznimi, za naš življenjski silno važnimi poročili. Tako imajo listi stalno rubriko navodil, kako se dobi ameriško državljanstvo in kako je treba nastopiti pri iskanju raznih drugih pravic. Veliko uslugo izseljencem in stari domovini je g. Mladinec pred leti napravil tudi s svojim pregledom vseh organizacij našega življa v Ameriki. Ta pregled je zelo vreden, vsebuje vse podatke o razvoju posameznih organizacij, o tisku naših izseljencev in ima celo točne podatke o poslovanju raznih podpornih fondov. Da bi poglobil zveze med rojaki, naseljenimi po širni Ameriki, pripravlja g. Mladinec zdaj adresar, ki bi se lahko imenoval tudi leksikon vsega našega življa v Ameriki. Sestava leksikona bo naporno delo. Med svojim dolgoletnim udejstvom si je g. Mladinec pridobil dobre zveze z vsemi naselbinami naših rojakov v Ameriki. Za uvrstitev teh zvez ne zamudi nobene priložnosti. Lani se je udeležil tudi izseljenskega kongresa v Ljubljani. Mogoče je tedaj dobil pobudo, da se je lotil napornega dela. Na kongresu v Ljubljani se je lahko prepričal, kako pomanjkljive so

zveze med našimi naselbinami na tujem in kako potrebna bi bila stari domovini knjiga, ki bi vsebovala podatke o javnem udejstovanju naših ljudi v Ameriki in bi poleg tega prinašala še njihove naslove.

KINO SLOGA Telef. 2730 —
Najboljša burka sezone! 2 uri smeha!
Mladost zmaguje
Liane Haid, Herman Thimig, Leo Slezak, Hans Moser in Carl Anton.
PREDSTAVE ob 16., 19.15 in 21.15
Samo danes in jutri!

Na podporne organizacije in časopise naših rojakov v Ameriki se je g. Mladinec že obrnil s pismom, ki takole opisuje zbiranje podatkov za leksikon našega življa: V prihodnjih mesecih bo nekaj tisoč ljudi obiskalo vse naše trgovce, obrtnike in delavce v vseh naših naselbinah od Atlantika do Pacifika. Namen obiska je nabiranje podatkov za sestavo narodnega adresarja iz našega javnega življenja v Ameriki. V tem adresarju bodo uvrščena vsa društva in ustanove brez ozira na politična, gospodarska in druga naziranja. Zbrani pa bodo tudi točni naslovi naših rojakov. Društva bodo navedena po svojem značaju kot

Anko tam na Gorjanci, od vseh zapuščeno Belo Krajino, medtem pa uredi vse potrebno za zidanje novega kirurškega oddelka. Od teh mojih predlogov, ki sem jih bil v svojem članku v »Zdravniškem vestniku« 1933. št. 11 in 1934. št. 1, nanižal, se ni niti eden našel, niti moj, niti predlog koga drugega. Med tem pa poplava z bolniki traja dalje in rase z dneva v dan.

Dejstva, ki sem jih zgornj podčrtal, da so se namreč pojavljale sepe, o katerih je bilo treba spregovoriti javno, zmirno spomladi (februarja 1919, marca 1925, februarja in marca 1933) so mi dala misliti, da ni samo neprimerna razdelitev prostorov, kot pravi poročilo Državnega higienskega zavoda, in prenapolnjenost oddelka, kot sem domneval jaz v svojem članku, kriva nesreč, marveč da mora biti še kak vzrok. In v pomenku z urednikom »Jutra« (1934 št. 35) sem opozoril tudi na teren, na katerem stoji ljubljanska bolnica, češ, da je nezdrav, ker je bolnica na najnižjem mestu ljubljanske kotline, da se na tem mestu, zlasti pozimi in v prvi polmli, drži ljubljanska megla najdalj in je najgostejša. Tok ljubljanske kotline, koč seš iz celega ljubljanskega kotla za sabo in z njo seveda prenaša v bolnico vso umazano iznad mesta (prah, dim, saje, smrad) s kužnimi snovmi vred. V zemljepisni legi ljubljanske bolnice torej vidim tretji vzrok nesreč in vzrok za temeljno, porazno ugotovitev higienikov.

Letošnji pomlad sem čital, da namerava mestna občina ljubljanska postaviti novo mestno bolnico na zemljišču pred šentpetersko vojašnico, torej v neposredni bližini sedanje bolnice. Ta vest me je vzpodbudila, da sem znova zaprosil plat zvona (»Jutro« 1936 št. 46) opozorjajoč ljubljanski občinski svet in gospoda župana na svoje in tuje izkušnje. Nikakor ne morem dometi, kako je mogoče, da hočejo kar tako preko pozitivnih dejstev in bridkih zdravniških izkušenj zidati tam, kjer absolutno ne bi smeli, in to komaj leto dni za tem, ko se je pokopala ideja preureditve šentpeterske vojašnice v kirurški oddelk. V svojem članku sem opozoril, da sta v ljubljanski kotlini za novo bolnico edino primerna kraja Rožnik in Golovec in da je treba tja usmeriti korake, ne pa z nadaljevanjem starih pogrskih povečati in ovekovečiti nesreče.

Značilno in v nemalo zadoščenje mi je, da so moje nazore in mojo argumentacijo prav dobro razumeli laiki, od katerih dobivam pismena in ustnena pritrdila. Ne tako strokovnjaki! Dr. F. G. se je za me noj oglašil v »Jutru« in priporočal zidanje dveh novih paviljonov še nižje, ob Ljubljani, niti, torej nekaj, proti čemur se je treba z vso silo boriti. V »Slovincu« pa je napisal inž. arh. Herman Hsu dva članka, ki sta oba sila utopična, saj prvi proračunava novo bolnico z 2000 posteljami in 105 milijoni stroškov. Drugi pa zahteva, da se

podere cukrarna in vsa njena okolica, zvežeta oba bregova ljubljanske z mostom, preloži tramvaj z Zaloške ceste itd. itd. in tako ustvari za bolnico na sedanjem mestu 40 ha prostora, ki se naj zasadi z drevesi kot nekakšnim sitom za čiščenje zraka, češ, da sta Rožnik in Golovec neprimerna za nasade in tudi radi tega, ker v Ljubljani, ni stalno veje jugozapadni, ki prinaša iznad mesta vso zračno nesnago proti Rožniku in Golovcu. Ta zadnji očitke glede lege obeh hribov, ki morda velja za Golovec, nikakor pa ne za Rožnik. Razven tega je treba pomisliti, da hrbi meglo prekoljejo, preko hribov gre samo njena tanka plast, dočim se vaji gosta in težka po dolini. Sicer pa naj o tem odločijo higieniki, ki naj preizkusijo in preiščejo zrak na sedanjem stojišču bolnice kakor tudi na Rožniku in Golovcu v raznih letnih doba, v raznem dnevnem in nočnem času ter pri vsakovrstnem vremenu. Mislim, da bi njihova prizadevanja in njihova dognanja še najbolj razčistila to vprašanje.

Preden bomo v Ljubljani dobili novo bolnico, bodisi mestno, bodisi državno ali banovinsko, bo po vsej priliki potekalo še mnogo ljubljanske v Savo. Ta čas naj se izrazi, da se rešijo temeljna vprašanja, ne samo finančna in nečrna marveč tudi ona, kje naj se bolnica postavi. To zadnje je namreč problem, katerega važnost ni niti za trohico manjša od prvih dveh!

Problem naše bolnišnice

Primarij dr. Mirko Černič spet poudarja, da je posebno važno, kje bodo gradili bolnišnico v Ljubljani

Zadnja številka »Zdravniškega vestnika« objavlja članek dr. Mirka Černiča: Ljubljanska bolnišnica. — Temeljne opazke k prizadevanju za ljubljansko bolnico, staro in novo. — G. primarij dr. Černič je v uvodu opozoril, da vsakih nekaj let splamti zubelj ognjevitga ogroženja nad ljubljansko bolnišnico, prav posebno nad njenim kirurškim oddelkom; pa plamen kmalu spet pojenja in zgodi se domala nič. Ker so problemi ljubljanske bolnišnice veljavna zadeva vse naše javnosti, je potrebno, da izidejo temeljita izvajanja g. primarija dr. Černiča v dnevnem listu. Razprava v »Zdravniškem vestniku« je tudi v zvezi s članki, ki so bili objavljeni v »Jutru«, in je tako še en vzrok več za objavo.

Imamo naslednja javno izpričana dejstva: prvi primarij kirurškega oddelka v Ljubljani dr. Slajmer je bil primoran »zaradi nevdružnosti obstoječih razmere

razdeliti kirurški oddelk v septični in aseptični pododdelk. Drugi primarij dr. Derganc je februarja 1919 znova prevzel oddelk, na katerem se je bil vsak četrti operiranec okužil. Isti primarij je doživel marca 1925 take razmere, da je Državni higienski zavod izdal mnenje, da je zrak na aseptičnem traktu prenapolnjen s kužnimi povzročitelji, in jaz kot tretji primarij na tem oddelku sem doživel februarja in marca 1933 sepe s 5 smrtnimi primeri.

Kaj se je na vse to ukrenilo? Dr. Slajmer je delil oddelk na dvoje; dr. Derganc je dosegel, da se oddelk vsaj za oko modernizira; za menoj pa je ostalo vse pri starem, če prezmemo ljubljansko posebnost, ki se je napravila s tem, da se je oddelk obtežil še z enim šefom in se je delitev bolnikov na oddelku izvršila tako, da ima en šef jevo, drugi desno stran bolniških sob v svoji oblasti. Od mojih predlogov, da se naj ljubljanska bolnica razbremeni postopoma in sicer s tem, da se po vzorcu drugod postavijo barake, za silo za ponesrečence, potlej, da se ustanovi bolnica na Gorenjskem (na Jesenicah, v Kranju), ki bo zmanjšala dotok bolnikov s te strani, in napravi nekaj za našo siroto

Willy Eichberger
Brigita Horney

krasote naše zemlje
Epepeja na čarobne
in naših ljudi!

Bosanska rapsodija

PRIDE!
KINO UNION!

Domače vesti

Kamenje za cerkev

V Sinju v Dalmaciji izbija mesečnik »Gospa sinjska«, nabožen list, kakor je pri nas na primer »Bogoljub«. V majski številki tega lista čitamo poziv na vernike, naj prispevajo za zgradbo nove cerkve v Sinju. Poziv je prav originalen in nosi naslov »Kamenje za novo cerkev«. »Najmanjši kamen — tako čitamo v tem pozivu — tvori del zida. Vsak komad stane 20 Din. Kdor nam daruje 20 Din, bo imel v cerkvi Gospe zdravja svoj kamen in bo ta kamen trajna molitev Gospe zdravja za zdravje onega, ki ga je daroval. Ogledni kamen je dosti večji od prvega in stane vsak 200 Din. Kdor nam pošlje 200 Din za ta kamen, temu bomo njegovo ime uklesali v ta kamen za večni spomin. Največji kamen bo služil za stopnice na pročelju. Ta kamen je zelo drag in stane vsak po 1000 Din. Kdor nam naenkrat daruje 1000 Din, temu bomo njegovo ime uklesali z zlatimi črkami v ta kamen...«

* Ljubljanska jugoslov.-češkoslovaška liga v Ljubljani je pravkar izdala v brošuri na 32 straneh svoje letno poročilo za poslovno leto 1935-36. Poročilo je namenjeno obšernemu zboru lige in izvršilnemu odboru lig dravske banovine, ki je sklican za ponedeljek 11. t. m. ob 20. v drugem nadstropju »Zvezde«. Iz tiskanega poročila posnemamo, da je ljubljanska liga v zaključnem poslovnem letu izvrševala obsežno propagandno delo v smislu svojega programa in v duhu starih vzajemnostnih idealov. Letno poročilo je izbrana kronika tega podrobnega in mnogostranskega prizadevanja in opozarjamo nanj vse prijatelje jugoslov.-češkoslovaške vzajemnosti. V brošuri so objavljena tudi poročila o delovanju izvršilnega odbora J. Č. lig dravske banovine, Akademskoga odseka JČ lige in vodstva čeških tečajev.

* Slovenski skladatelj v Beogradu radi. Drevi ob 20.30 prenaša beograjski radio s koncerta Cvičete Zuzorici klavirsko suito mladega slovenskega skladatelja g. Franca Šturma.

Triumph najpopolnejši stediščnik

**Okusen
štedljiv
a poceni**

Izdelek: Osješke livarne železa in tovarne strojev d. d. - Osijek
Samoprodaja za Ljubljano:
**FRANC GOLOB, železnina - Wolfova
ulica. Za Maribor: PINTER & LENARD**
Posetite našo razstavo na zagrebškem sejmu!

* Društvo Slovencev v Beogradu priredi za svoje članstvo v nedeljo 10. t. m. majniški izlet pod Avalo. Vožnja z vlakom do postaje Zuce, nato pešizlet do krčme »Lovački sastanak«. Tu skupen zajutrek in kosilo za ceno 20 Din. Nato prosta zabava in izleti na Avalo, do Šuplje stene, v Ripanj itd. Vse podrobnosti, kakor tudi prijave dobi članstvo do petka 7. t. m. v društvenem lokalu, Balkanska ulica 14-I, od 6. do 7. zvečer. — V sredo 20. t. m. ob pol 21. priredi društvo v dvorani Ruskega doma, Kr. Natalije ulica, Lipahovo komedijo: »Glavni dobiteki«. Vstopnice se dbe v društvenem lokalu ob uradnih urah društvenega tainika od 14. do 19. t. m.

* Učiteljski sborovanje, katero je sklicala organizacija JUJ za lititski srez za 9. t. m. v Ljubljani, je preložen za nedoločen čas, ker učitelji še niso dobili plač.

* Pozor, čebelarji! V nedeljo bo predaval g. prof. Verbič v Bistrični nad Kamnikom o čebelarstvu, posebno o vzgoji in odhramatizaciji. Začetek ob 8. uri. Popoldne izlet k plemeniti postaji v Bistrico. Vsi čebelarji valjani.

* Truplo dr. Ante Blahinčinja bo iz Amerike prepeljano v domovino, v Splitu je bil osnovan odbor, ki bo ukrenil vse potrebno, da bo truplo dr. Ante Blahinčinja, predsednika narodnega sveta med svetovno vojno v Chicagu, prepeljano v Split in potem pokopano v rodbinski grobnici v Starom gradu. Truplo bo prepeljano v Split iz Amerike še ta mesec in bo prevoz izvršen na državne stroške.

Film ZKD
V petek ob 14.30 poje
Richard Tauber
NE VERJAMEM
NOBENI ŽENI VEČ...
Elnotna vstopnina Din 3.50.
ELITNI KINO MATICA

* Umri je najstarejši odvetnik v Jugoslaviji. V Požarevacu so pokopali z velikimi častmi odvetnika Jovana Jelišića, ki je bil nestor jugoslovniški odvetnikov. Rodil se je leta 1846 v Badnjevcu v kragujevaškem okrožju. Svojo odvetniško pisarno je otvoril v Kragujevcu, od tam pa se je moral kot član prvega srbskega socialističnega pokreta, imenovanega »Crveno barjake«, preseliti v Požarevac. Pokojni Jelišić si je pridobil največji ugled v Požarevacu in okolici. Odvetniške prakse ni vedno izvrševal, ker je bil več let narodni poslanec, okrožni načelnik, predsednik sodišča, predsednik požarevaške občine in predsednik okrožnega odbora radikalne stranke. Ustanovil je mnoga dobrodelna in prosvetna društva, ljudstvo pa ga je ljubilo in spoštovalo kot svojega najboljšega svetovalca in zaščitnika. Pogreba so se udeležili tudi velike množice iz širše okolice.

Vremenska poročila

Poročilo zemunske meteorološke letalske službe 6. t. m.: Depresija z večinsoma oblačnim vremenom in krajevnimi padavinami nad južno polovico Evrope, visok pritisk na severu. V Jugoslaviji je bilo oblačno na zapadni polovici, z dežjem v severozahodnih krajih, deloma oblačno na vzhodni polovici. Minimalna temperatura Kalinovik 6, maksimalna Strumica 23.

* Trgovski pomočniki pri banu dravske banovine. V torek je bila sprejeta od bana g. dr. Natlačenega deputacija Zveze pomočniških zborov združenja trgovcev in ljubljanskega Pomočniškega zbora združenja trgovcev. Deputacija je predložila g. banu želje trgovskih pomočnikov v Ljubljani in drugih krajih in ga prosila, da se vprasanje odpiranja in zapiranja obratov in praznovanja preuredi v smislu želja trgovskih pomočnikov. Ban je obljubil, da bo zadevo proučil in jo pravično rešil. Že leta in leta se trudijo trgovski pomočniki, da bi se povsod odpravilo nedeljsko delo in bi imeli tako vsaj en dan v tednu popolnoma prost. V zadnjem času pa se je pojavila ta klica tudi iz vrst uvidnejših trgovcev, ki so prišli do prepričanja, da bi brez vsake škode bile trgovine tudi na deželi ob nedeljah zaprte. V Ljubljani sami pa želijo trgovski pomočniki uvedbo letnega časa, v katerem naj bi bile trgovine odprte od 8. do 12. in od 15. do 19. ure. Ker se je za ta delovni čas izrekel tudi večina trgovcev in se bodo za to izrekle tudi gospodinjice, članice raznih ženskih društev, smo prepričani, da bodo trgovski pomočniki tudi v tem uspehi.

VEDNO VEČ LJUDI

PIJE

Rogaško mineralno vodo, ker so se prepričali o njenem prijetnem učinkovanju na njihov organizem.

* Solska vodstva opozarja Drž. higienski zavod v Ljubljani, da se nadalje obračajo v svrhu dobave dijaških zdravstvenih listov in bolniških listov na knjigarno učiteljske tiskarne v Ljubljani. Zdravstveni domovi in šolske poliklinike lahko predmetne tiskovine še naprej naročajo pri Higienskem zavodu v Ljubljani.

* Velika pridobitev za člane Avtokluba. V aprilski številki lista »Avtok«, ki ga izdaja ljubljanska sekcija Avtokluba, so objavljene znatne ugodnosti, ki jih je dosegel ljubljanski Avtoklub za svoje člane. Že s samim plačanjem članarine so člani zavarovani proti posledicam nezgod in sicer redni člani za 20.000 Din za primer smrti ter za 30.000 Din za primer trajne invalidnosti. Prav tako so zavarovani člani Kola avtomobilistov in motociklisti in sicer za 10.000, odnosno za 25.000 Din. Zavarovanje obsega nezgode v poklicu ali izven poklica, torej ne samo nezgode o priliki vožnje z motornimi vozili. — Nadaljnja znatna ugodnost, ki jo uživajo člani, je v tem, da dobe za 30 par cenjših bencin ali mešanico na črpalkah v Ljubljani ter v mnogih drugih krajih dravske banovine. Potrebno je le, da se izkažejo s posebnimi boni, ki jih dobe člani v tajništvu sekcije ob enem s seznamom črpalk.

* Nenavadna »letalska večerja« v Parizu. Na 16 evropskih aerodromih, med njimi tudi na zemunskem, bodo 14. t. m. zgodaj zjutraj startali posebni tromotorni potniški aeroplani za let v Pariz. Na vsakem letalu bo nenavadna pošiljatev: posebna jedila in delikatese iz posameznih držav. Že ob 4. popoldne bodo letala pristala na velikem pariškem aerodromu. Jedila bodo odpremljena v neko luksuzno pariško restavracijo, kjer bodo kuharji iz specialitet 16 evropskih držav priredili razkošno večerjo za 250 gostov francoskega zrakoplovnega društva »Air France«, ki prireja sestanek. Na večerji, na katero bodo povabili najodličnejše goste, se bo zbralo tudi precej denarja, zakaj gostje se ne bodo zastonj gostili z delikatesami iz 16 evropskih držav. Dohodki nenavadne letalske večerje bodo posvečeni propagandi zrakoplovstva. Iz naše države bodo med drugim prispevali tudi nekaj najslastnejših rib.

Debelost ni lepa

in lahko čisto dovede do nezadostne nege telesa. Kjer se opušta pravilna nega in briga za prebavne organe, kjer se ničesar ne podvzame, da se telo redno opraviča škodljivih usudin in gošče, tam nastane debelost, sprva komaj opazna, toda nevdružna, a poleg debelosti se pojavijo tudi druge ovire, ki pretvarjajo življenje v muko. Urejena prebava, pravilno presnavljanje to sta pglavita pogoja za dobro zdravje.

Ze več decenijev znana in od zdravnikov priporočana je KRUSEN sol kot dober regulator prebave in presnove, zatorej začnite tudi vi s kuro s KRUSEN-soljo, če trpite zaradi debelosti.

Originalna velika steklenica, stane samo Din 45.—, a zadošča za tri mesece, mala steklenica pa Din 27.—.

Dobiva se samo v lekarnah.

Ogl. reg. št. br. 15485/35

* Otvoritev ekspresne parobrodne potniške proge Zemun-Dunaj. Naša rečna plova bo od 11. t. m. redno ekspresno mednarodno potniško linijo po Dunavu od Beograda na Dunaj in nazaj. Naši luksuzni parniki bodo odhajali iz Beograda, odnosno Zemuna vsak ponedeljek ob 8. Prihajali bodo v Slankamnu, Bezdanu Mošaču, Budimpešti, Szobu, Komoranu in Bratislavi ter prispeli na Dunaj v sredo ob 15.15. Z Dunaja se bodo vračali v soboto ob 8. ter prispeli v Beograd v nedeljo ob 18.40. Na parnikih bodo prvi in drugi razred. Hrana v treh obrokih stane od 31 do 43 Din. Luksuzne in navadne kabine z dvema posteljama stanejo za 24 ur 140 odnosno 80 Din, za posteljo v skupnih spalnicah pa se plača za 24 ur 35 Din na osebo. Potniki potrebujejo samo vizume onih držav, na katerih področju se nameravajo izkrcati. Parniki te proge imajo v Zemunu in Beogradu zvezo s parniki, ki vozijo v Rumunijo. Ta mednarodna ekspresna proga bo v prometu do meseca septembra.

* Razpisani sta službi občinskega delovodje za občino Metlika okolica in občinskega sluga za občino Dragatuš v črnomeljškem srezu (Službeni list banske uprave dne 6. maja).

* Lepo vreme v hrvatskem primorju. Zveza za tujski promet nam sporoča, da vlada v hrvatskem primorju že več dni lepo vreme, zlasti v Crikvenici. Morje ima 18 stopinj C. Vse kaže, da bo vreme ostalo lepo.

Pride najnovejša mojstrovina dveh umetnikov
svoježa poklica

Emil Fannings

Carl Froelich

„Traumulus“

Hilda Weissner

Premiera v soboto!

Hilda v. Stolz

Elitni Kino Matica

* Toča je povzročila veliko škodo v Bosni. V zadnjih dneh so v nekaterih krajih Bosne in Hercegovine divjale hude nevihte in je ponekod toča napravila veliko škodo. Po dosedanjih ugotovitvah je škoda posebno velika v okolici Maglaja in Zavidoviča, kjer je padala kakor orehi debela toča. Na tem področju ima največ škode vas Lovnica.

* Avtoizlet: 9. do 11. t. m. na Plitvice, Senj, Crikvenico. 30. t. m. do 1. junija na Veliki Klek in po Korški. 31. t. m. do 5. junija Plitvice-Split. Informacije izletna pisarna Okorn, Ljubljana, hotel Slon.

* Binkoštni avtobusni izleti Plitvice-Senj 425 Din, Korška 405 Din, Benetke-Padova 725 Din. Prijave sprejema »Putnik« v Ljubljani do 26. t. m.

* S Textilom, najnovejšim sredstvom za pranje, se bodo prale svilene in volnene čepice, šali in fine tkanine, katere prinese gospodinjice same s seboj, v prostorih Zveze gospodinj na Bregu 8. danes ob 16. Gospodinj pridite — vstop prost.

* Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega Jožefovega grenčice.

* Eno srce — ena radenska.

* Tovarna JOS REICH sprejema mehko in skrobiljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

u— Gjurgjev dan naše vojske. Kakor po navadi, je ljubljanska garnizija tudi letos z manifestativno slovesnostjo proslavila Gjurgjev dan v spomin na dajduške se stanke, ki so pripravljali svobodo srbskemu narodu. Včeraj ob 5.30 so vsi polki odkorakali pod vodstvom komandantov proti letališču, kjer so se čete razvrstile k paradnemu nastopu. Ob 7. je prišel komandant divizije general Nedeljković v spremstvu načelnika štaba polkovnika Kelerja. Po raportu polkovnika Batiča, ki je vodil revijo vojske, so čete ob zvokih vojaške godbe defilirale pred divizionarjem. Slovesnosti sta prisostvovala tudi ban dr. Natlačen in predsednik mestne občine dr. Adješić poleg drugih odličnih predstavnikov javnosti, zbranih pa je bilo tudi mnogo rezervnih oficirjev. Divizionar general Nedeljković je obšel vse polke in čestital k Gjurgjevemu dnevu. Oficialnemu delu je sledila zakuska v novo otvorenji Flerjnovi restavraciji, nato pa so se čete vrnile v vojašnice.

PRI HEMOROIDIH, BOLEČINAH V KRIZU, ZASTOJU KRVOTOKA V JETRIH IN NEZADOSTNEM IZLOČEVANJU IZ ZOLCA, nastalem zaradi zapeke, se dosežejo za naravno

FRANZ - JOSEFOVO

vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preskušeno

FRANZ - JOSEFOVO

grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. št. br. 15485/35

u— Zbrane so velike zasluge Zorka Prolovca za slovensko glasbo, predvsem za zborovo petje. Našo glasbeno literaturo je obogatil z lepim številom svojih del, ki se prav pogosto izvajajo doma in v tujini. Ljubljanskemu Zvonu pa je bil 25 let brezprimerno požrtvovalen zborovodja. To njegovo delo se proslavi na njegovem jubilejnem koncertu, ki bo v petek 8. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u— Počitniške kolonije mestne občine. Mestna občina bo letos organizirala počitniške kolonije v mesecu juliju in avgustu. Prošnje za sprejem je vlagati osebno do 16. t. m. v socialno političnem uradu, mladinski oddelek, soba št. 43. Mestni dom II. nadstropje. Na kasneje vložene prošnje se ne bo moglo ozirati. V poštev pridejo šolobvezni otroci do 14. leta starosti pristojni v Ljubljano. V prošnjah je navesti rojstne podatke otrok, katero šolo in razred obiskujejo, ime, poklic in dohodek staršev, njih pristojnost, stanovanje in koliko le še nepri-skrbljenih otrok v rodbini. Vsak naj tudi pri-speva, če bo otrok sprejet v kolonijo. Kdor dobi za otroka posebno rodbinsko doklado, bo moral dokladno celotno prispevati. Pri sestavi prošnje se je točno držati teh navodil, ker bi se morale drugače prošnje zavrniti.

ADVOKAT

DR. TAVČAR ANTE
sporoča, da je otvoril v Cerknici pri Raketu advokatsko pisarno.

u— Ljubljanski bridge klub priredi v petek 8. t. m. ob pol 21. v sobi za bridge kavarne »Emona« turnir teamov, ki naj bo priprava za nameravani revanšni match proti Zagrebu. Vabljeno so člani in nečlani. Vstop prost.

u— V delavski prosvetni večer »Zarje« bo v soboto 9. t. m. v dvorani Delavske zbornice z zelo lepim sporedom, ki ga vidite v izloženih oknih trgovin. Pridite!

u— Pevski zbor društva »Tabore«. Zaradi jubilejnega koncerta gospoda Zorka Prolovca, ki se vrši jutri, v petek 8. t. m. od-pade pevska vaja. Pozivamo vse pevce in članstvo »Tabora«, da se koncerta udeleži v čim večjem številu.

u— Primorski rojaki, vsi prijatelji lepe pesmi, pohitite jutri zvečer ob 20. v Filharmonično dvorano, da izkažete jubilanu g. Zorku Prolovcu ob 25-letnici neumornega udejstvovanja na glasbenem polju svoje priznanje.

u— Mladinski odsek Sokola I na Taboru priredi v nedeljo 10. t. m. ob pol 16. mladinsko akademijo s čajanko za moško in žensko deco. Pester program, katerega so pripravili vodniki oddelkov kot obračun dela v zimskem času v telovadnici, bo gotovo zadovoljil vsakega posetnika akademije. Na sporedu je 12 telovadnih točk in več deklamacij, godba pa bo skrbela za razvedrilno med odmori. Vstopnine ni.

u— JNAD Jadran. Danes 7. maja bo ob 20. v lokalu podal g. prof. Kumer Ivan situacijsko poročilo o razmerah na Kočevskem. Po govoru detata. Udeležba obvezna! Po predavanju važen pomenek. Odbor.

u— Pravice in dolžnosti današnje matere je naslov predavanja, ki ga priredi Jugoslovenska ženska zveza v nedeljo 10. t. m. ob 10. dop. v dvorani mestnega maristrata. Predava Angela Vode.

u— Uprava Hubadove župe JPS pozivlje vsa pevska društva, da se v največjem številu udeležijo koncerta v petek 8. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani v proslavo 25letnice glasbeno-prosvetnega delovanja g. Zorka Prolovca.

Elitni kino Matica — Tel. 21-24

Samo še danes ob 4, 7¼ in 9¼ uri SENZACIJA NAD SENZACIJO

ZLOČIN V MORNARICI

Gigantski boji za ljubezen lepe žene. — Morje, ljubezen, strast.

u— Oddajo košnje razpisuje mestno po-glavarstvo ob naslednjih mestnih potih in cestah prvega reda: Cesta dveh cesarjev, Pot na Rakovo jelo, od mitnice do Čurnovca, Ižanska, Peruzzijska, Černoška cesta, Orlova ulica in livada, Galjevska Jurčkova pot od Ižanske c. do Peruzzijske ceste, Knezov štradan, Hauptmanca, Opekarska cesta, Cesta na Loko, Cesta v mestni log, Zelena pot, Jelovškova ul. Poleg naštetih potov se bo oddalo v najem tudi 2 travnika ležeča ob poti na Rakovo jelo in sicer eden v iz-meri 18.812 m2 in košnji travnikov na grajski planoti in skupni izmeri 8842 m2. Vse podrobne informacije se dobi med uradnimi urami v mestnem gospodarskem uradu soba št. 16, kjer je vložiti tudi pravilno taksirane ponudbe do 15. t. m.

u— Petmilijonsko posojilo mestne občine. Zemljiškoknjižni urad sreskega sodišča je te dni izvršil intabulacijo posojila 5.000.000 Din, ki ga je dovolil SUZOR v Zagrebu mestni občini ljubljanski. Posojilo bo ob-čina vrnila po amortizacijskem načrtu do 1. januarja 1976. in vključeno je bilo na Gestrinovo hišo ob Poljanskem nasipu in na rečno hišo na Poljanski cesti. To posojilo je vključeno na drugem mestu, na prvem pa je vključena Državna hipote-karna banka za 2.500.000 Din.

u— Tulipan vsepovsod. Po mestnih na-sedih in zasebnih vrtovih opazujemo letos, da je postal tulipan dominanten pomla-danski cvet. Tudi na cvetličnem trgu, ki so ga sedaj deloma prenestili na Pogačar-jev trg tik vodnjaka, prodajajo tulipane v najlepših barvah in razni velikosti. Mestna vrtinarija je tudi prosor okoli Trubarjevega spomenika okrasila s pestri-mi tulipani in zdejaj zazelejami.

ODVETNIK

DR. MILAN ŠIJANEC

je odprl

v Ljutomeru

odvetniško pisarno (v prejšnjih prostorih Obrtne banke).

u— RZnoterost izpred sodišča. Državni tožilec je prijavil in izvedel priziv proti sodbi malega kazenskega senata od 27. marca, s katero je bil ovrniti uradni Fran Dubrovčić obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije zaradi uradne poverbe zne-ska okoli 396.000 Din. Državni tožilec se je pritožil zaradi prenizke odmerjene kazni. — Pred okrožnim sodiščem je do-slej že do 300 večjih civilnih pravn. Prav-zanimiva je pravda reda usnjenih brat-ov iz Kandije, ki tožijo kopališko družbo v Kamniku za 725.000 Din. Sredi maja se bo o tej pravdi v Kamniku na licu mesta vršila velika pravda, ki bo trajala najbrž 3 dni.

u— Zanimivosti s trga. Na trg je bilo včeraj pripeljano do 50 voz krompirja, ki je bil po 0.75—0.85 Din kg. Kupčija je bila slaba in je ostalo do 20 voz celo do 14. Češnje so se pocenile. Prodajajo se po 10 do 12 Din kg. Prihodnje dni je pričako-vati večji dovoz bosanskih češenj iz Brč-kega. Kumare so, po 12 Din, novi krompir 6 Din in strožji grah po 6 Din kg. Luščen grah je 2 Din merica.

u— Vlomileki tolpi na sledi. V zadnjih tednih so se pričeli v mestu množiti vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstrešne shrambe, ki so si bili po načinu izvršitve nenavadno po-sobni, in je policija po pravici sklepala, da je na delu dobro organizirana tolpa. Po skrbnem poizvedovanju je policija te dni uspeła, da aretira nekega Gabrijela Do-ljena brezposelnega pekarskega pomoč-nika iz Strug pri Dobropolju, ki je 1. maja izvršil sledi drzen in rafiniran vjomi v stanovanj in podstre

a— V Ljudski univerzi se predvaja jutri središnji kulturni film »Naše Kosovo« v treh dejanjih. Film bo pojasnjeval arhivar prof. Franjo Baš. Ob 4. popoldne bo posebna mladinska predstava.

a— Razstava osnutkov za lepak jubilejnega »V. mariborskega tedna«. Letošnjega natečaja se je udeležilo posebno mnogo umetnikov, strokovnjakov in amaterjev ter je bilo vpisanih nad 50 osnutkov, ki bodo razstavljeni v petek 8. in v soboto 9. t. m. v spodnji kazinski dvorani. Občinstvu pripravljamo obisk zanimive in pester razstave.

a— Tezenski strelci so imeli v nedeljo lepo uspešno zaključko tekmo v sobnem streljanju. Od doseglih 100 točk so dobili: Josip Sabeder 98, Marija Luknar 85, Franjo Luknar 80, Bogomir Šoster 80, Ivan Libiš 79, Ploj 78, Seifert 76, Kumer 75, Jože Vesiljak 74, Gustav Kerberling 71 in Ivan Sinčič 69 točk. Pri Barčur, je predenik tezenske strelske družine izročil nagrade, prof. Cestnik pa je imenu Mariborčanov čestital vrlim tezenskim strelcem k lepim uspehom.

a— Konec najstarejše mariborske usnjarne. Tovarna usnja Valterja Halbärtha je te dni popolnoma ustavila obrat ki se je vršil v zadnjem času v zelo skrajnem obsegu, in je odpustila zadnje delavce. Omejena tovarna je bila svojčas znana kot Badlova tovarna, ki jo je pozneje prevzel g. Valter Halbärth.

Iz Laškega

Salovski turnir. Laški šahisti se pripravljajo na velik turnir v mali dvorani Sokolskega doma. Turnir bo dostopen samo šahistom iz Laškega in bližnje okolice in seveda občinstvu. Natančnejši program bomo priobčili.

Ribijske tatvine. V potoku Rečici pri Laškem zakupnik ribolova z velikimi stroški združuje postvrij zarod. Vsako leto spusti 3000 do 5000 zaroda v vodo, sam ulovi morda 30 postvrij na leto in vendar ni nobenega napredka. Zdj se je do gnalo, da so tatvine rib vzrok temu stanju.

S P O R T

Ljubljanski sabljači pojejo v Berlin

Nekoliko o razvoju sablaškega sporta — Odlični uspehi Ilirijancev — Priprave za olimpiado

V soboto in nedeljo so imeli v Zagrebu v dvorani kluba Makabi državno prvenstvo v sabljanju, ki je bilo hkrati določeno tudi za izbiro našega olimpijskega sablaškega moštva.

V naši državi je ta lep sport precej popularen, zlasti v Zagrebu, Subotici, Bečkerek, Beogradu itd. Pri nas doma ga je uvajala Ilirija nekako pred 7 leti. Zanj se je najbolj zavzel podpolkovnik g. Cvetko, v vsej srednji Evropi znani odlični sabljaški mojster in učitelj. Na njegovo pobudo je Ilirija ustanovila sablaško sekcijo, v kateri je že takoj spočetka vežbalo nad 15 članov. Dve leti so vežbali le s sabljo, tretje leto pa tudi floret. Ker je bilo za obe disciplini premalo časa na razpolago so sabljo polagoma opuščali in več vežbali floret, s katerim so na manjših tekmah in turnirih hitro dosegali uspehe.

Na turnirju za državno prvenstvo leta 1930 si je med juniorji že osvojil drugo mesto Marjan Pengov. Ki pa je že naslednje leto na državnem prvenstvu v Ljubljani zasedel tretje mesto pri seniorjih takoj za Podhraskim iz Zagreba, dolgoletnim državnim prvakom, ter Kristanom iz Bečkereka, ki si je leto prej osvojil vsa tri prvenstva v epeju, sablji in floretu. Istočasno s tem državnim prvenstvom je bil v Ljubljani tudi mednarodni turnir s CSR, na katerem pa naše državno moštvo ni doseglo nobenega prvih mest, kar naših sabljačev seveda ni omaložilo. Prav ta turnir jim je pokazal, koliko jim je še treba vežbe in izpopolnitve, da se bodo mogli približati srednjeevropskemu razredu. Pod vodstvom podpolkovnika g. Cvetka so naši sabljači pmonožili treninge in dobro leto prav marljivo vežbali. Nedvomno bi bil napredek hitrejši in večji, ko bi mtični klub naše sabljače nekoliko manj po mačehovski odpravljali. Zelo idealizem načelnika in poštvalnost članov sekcije ni sta mogli pripomoči do uspeha, ki bi ga sicer mogli doseči ob primerni podpori in pozornosti kluba. Koristni bi se predvsem izkazali turnirji s sabljači sosednih držav, od katerih so posebno Madžari na višku. Pa niti za to ni bilo moči dobiti podpore, še več, člani so si morali sami nabavljati vsa opremo in doslej trpeti tudi vse stroške za udeležbo na državnih prvenstvih. Dobro volja in ljubezen do sporta pa sta naše sabljače navedla premagovati tudi te neveselosti in ovire. Kljub vsemu so stalno napredovali in leta 1933. so na državnem prvenstvu v Mariboru dosegli v skupini seniorjev prvenstvo. Za prvakom Marjonom, članom Ilirije, je bil drugi Marjan Pengov, prvenstvo seniorov pa si je priporil Ilirijanka Tavčarjeva. V posebni skupini prvakov si je takrat osvojil prvenstvo zopet Zagrebčan Podhraski.

Naslednje leto je bilo državno prvenstvo v Bečkereku, ki se ga pa naši sabljači zaradi velike oddaljenosti in pomanjkanja najnujnejših sredstev niso udeležili. Lani v Beogradu smo bili slabo zastopani in nismo dosegli nobenih odličnih uspehov. Zato pa so se naši sabljači na letošnjem pravkar zaključenem turnirju odlično odrezali. Seveda je bila najhujša borba v floretu, za katerega prvenstvo se je borilo šest kandidatov. Za favorita je veljal Zagrebčan Tretnjak, našim so prerokovali mesta le v drugi polovici. Ker je šlo za važno odločitev zaradi udeležbe na olimpiadi, so priridevali pozabili dva inozemska sodnika, od katerih je polkovnik Verderber, trener avstrijske olimpijske ekipe fungiral kot predsednik sodnikov.

O izidu tekmovanja je prineslo podrobne rezultate že ponedeljsko Jutro. Marjan Pengov je zasedel prvo mesto pred Arsteinom. Ilirija je zasedla z Marjonom in Koršičem še tretje in četrto mesto, favorit Tretnjak, ki je tja zavajal za nepremagljivost, pa se je moral zadovoljiti s petim mestom. Kljub temu pride v poštev za rezervo našega moštva, ker izpade Arstein, ki je Zid; Zidje pa bodo, kakor znano berlinsko prireditelju bojkotirali. Tekmovanje se je torej končalo tako, da bo zastopala na olimpiadi našo državo ljubljanska Ilirija.

Z malimi izjemami kradejo ribe vsi šolarji laško in rečičke šole in jih nosijo domov staršem. Kradejo pa tudi mnogi kmetje in njih sinovi neženirani, s kosmi, vršami, nočnimi traki itd. Orožništvo naj bi uvedlo strogo preiskavo, da se tatvine vsaj omeji.

Iz Ptuj

JUU ima 11. t. m. ob 9. dopoldne svoj občni zbor v Mladici. Po občnem zboru predava g. A. Debenak o českoslovaški šolski reformi in o vtiskih o poizkusnih šolah na Dunaju, Bratislavi, Zlinu in Pragi.

Poplave. Zadnje deževje je napolnilo struge hudoornikov, zlasti je narasel potok Pesnica, ki je prestopil svojo strugo in daleč naokoli po Dornovi in Pacinju poplavljal rodovitna polja in travnike. Poplavlja je tudi banovinsko cesto pri Dornovi, kjer stoji voda do pol metra visoko. Mnogo hiš v Pacinju je v vodi. Vsak promet z vozili je začasno nemogoč. Tudi potok Grajena je na treh krajih poškodoval vurbesko cesto. Škoda je občutna. Čestni odbor v Ptuj je ukinil vse potrebno, da se izvršijo najnujnejša popravila, v kolikor so na razpolago krediti.

Na Dravskem polju večni požari. Od požarov v ptujskem srezu jih je največ na Dravskem polju. Nedavno je začela goriti vinčarija na Janskem vrhu, last ban. nadsvetnika g. Urbasa iz Ljubljane. V vinčariji je stanoval s svojo družino vinčar Milošič Jožef. Ko je že vsa družina spala, je laječ domačega psa prebuditel gospodinjo, ki je opazila, da je poslopje že v plamenih. V naglici je zbudila še ostale člane. Komaj so se rešili golo življenja. Ogenj je izbruhnil zaradi slabega dimnika. Ker je bil dimnik slab, so skozi špranje uhajale iskre, ki so vnele na podstrešje tram. Skupna škoda na poslopju in škoda, ki jo ima vinčar, se ceni na 25.000 Din. Drugi požar je kmalu zatem izbruhnil pri posestniku Korenu Ivanu v Skorbi. Goriti je začelo okoli pol 9. dopoldne, ko sta bila ob zakonca v Ptuj. Zgorelo je gospodarsko poslopje z vslo zagleda sena in slame ter gospodarskimi stroji in gospodarskim orodjem vred. Škoda se ceni na 20.000 Din.

Seveda bo treba sedaj čas do olimpiade temeljito izrabiiti z vežbami. Ob zadostni podpori nacionalnega olimpijskega odbora nameravajo sabljači tri tedne pred olimpiado na trening v Budimpešto, kar bo nujno potrebno, da bo naše moštvo v zadovoljivi formi za resno borbo. Našim sabljačem bi tak trening z odličnimi budimpeštanskimi sabljači pripomogel do napredka v srednjeevropski razred, posebno če upoštevamo dosežane uspehe, dosežene le z idealizmom članov in nesebično poštvalnostjo načelnika in vadiatelja sekcije g. podpolkovnika Cvetka, katerega največja zasluga je, da

Gospodarstvo

Ostra borba za francoski frank

Francoska banka je ponovno zvišala diskont od 5 na 6%, obrestno mera za lombard zlata pa od 7 na 9%

Zaradi izida francoskih zborničnih volitev, ki so prinesle okrepitev leve, se je zadnje dni znatno povečal beg kapitala iz Francije. Slabost je zajela tudi že švicarski frank in holandski goidinar. Francoska banka je morala še proti koncu prejšnjega tedna v znatnih količinah oddajati zlato, da prepreči padec tečaj francoske devize pod spodnjo zlato točko. Po vesteh z Pariza je morala Francoska banka samo v ponedeljek oddati za 500 milijonov frankov zlata in vse kaže, da se bo odtok zlata v sedanjem tempu še nadaljeval. Samo v zadnjih treh dneh je Francoska banka oddala za 1500 milijonov frankov zlata. Angleški valutni intervencijski fond je zadnje dni z znatnimi vsotami prisrkočil na pomoč, da drži tečaj francoskega franka na paritetni višini. V londonskih finančnih krogih označujejo to intervencijo kot pravo bitko, ki je imela končno uspeh, da so se duhovi vsaj trenutno pomirili.

V Parizu, kakor tudi v Londonu pričakujejo v kratkem obrambne ukrepe od strani Francije, ki bi baje ne bo pustila, da bi v sedanjem tempu kapital zapuščal Francijo in da bi se zlato zaklad, ki je padel že pod mejo 60 milijard, še znatneje skrčilo. O namerah francoske vlade pa so poročila kaj različna. Tako se zatrjuje na eni strani, da bo Francija izdala prepoved izvoza za zlato, drugi pa zopet napovedujejo, da bo uvedla devizne omejitve, kontrolo glede prometa z zlatom in da bo onemogočila termenske kupčije v francoski denar.

Iz Francije prihajajo dnevno nove alarmantne vesti o težavnem stanju javnih financ in o pričakovani devalvaciji franka. V finančnih krogih so mnenja, da bodo potrebni odločni ukrepi, še preden se bo ustala nova zbornica, odnosno še preden bo prišla nova vlada. Vzemirjenje povzroča tudi namera levitarskih strank, ki hočejo pred vsem doseči reformo statutov Francoske banke (po nekaterih vesteh celo poddržavljenje), ki naj bi omogočila razširjenje kreditne baze za finansiranje velikih javnih del v smislu vladnih intencij. Med tem pa zavzema beg kapitala vedno večji obseg. Mnogi prodajajo francoske papirje in kupujejo inozemske, drugi tesavirajo zlato, tretji pa prenašajo svoja likvidna sredstva v inozemstvo. Težava je še v tem, da sedanja vlada ne more napraviti nobenih drugih obrambnih ukrepov, kakor da izda prepoved izvoza zlata, ker potrebuje za druge uspešnejše ukrepe soglasje parlamenta. Seveda pa bi prepoved izvoza zlata pomenila še prvi korak k devalvaciji. Eksekutiva francoske banke zaseda sedaj dnevno in se posvetuje o ukrepih, ki jih je treba napraviti, zlasti da se prepreči spekulacija.

Nenadno zvišanje diskonta

Čeprav so še v terek na merodajnih mestih zanikali, da bi obstajala zaenkrat namera povišanja diskonta, je bila Francoska banka včeraj prisiljena poseči po tem

so sabljači Ilirije na letošnjem državnem prvenstvu dosegli tako odlične uspehe.

Po zaključku prvenstvenega tekmovanja je polkovnik Verderber pohvalil odlične sposobnosti naših tekmovalcev posebno članov Ilirije in priznal, da so enakovredni avstrijskim sabljačem. Želel je, da bi skoro našli priliko, da se obe moštvu srečata na tekmi, ki bi prav pokazala moči enih in drugih.

SK Ilirija (Lahkotletska sekcija). Redni treningi se vrše vsak torek, sredo, četrtek in soboto na igrišču Slovana od 16. dalje. Seje sekcijkega načelnika vsako sredo ob 18.30 po treningu na igrišču.

SK Slovan: SK Mars. Prvenstvo II. razreda je v polnem teku. SK Slovan si je s svojimi zadnjimi tremi zmagami močno uvrstil položaj na tabeli. Morda bo ravno nedeljska tekma zanj odločilna. Marsa sicer spremlja precejšnja smola, kajti igra njegovega moštva zasluži boljše rezultate, toda v nedeljo bo na vsak način skušal Slovan prekriti račune. Vstopnina k tekmi bo minimalna. Čas bo naknadno objavljen.

SK Slovan. Vsi igralci, ki imajo doma opremo, jo morajo brezpogojno, še ta teden vrniti gospodarstvu V petek zvečer bo na sestanku blagajnik II. pobiral članarino!

SK Mars. — Danes ob 20.30 obvezen članski sestanek za vse igralce. Dolinar, Novak in Zupanc sigurno!

SK Jadran (plavalna sekcija). Danes ob 18. obvezen članski sestanek pri g. Sokliču v Trnovem. Ker je sestanek odločilne važnosti za nadaljnje delo in ker se to sklepalo tudi o programu za počitnice, naj pridejo vsi. Sklepi bodo izvršni brez ozira na število prisotnih. Na sestanku se sprejemajo tudi novi člani.

Motnje v črevesju,

omotice zaradi zagatenja se preprečijo z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice

Ogl. reg. št. br. 307406.

SK Bratstvo: ASK Gorenje. V nedeljo odigrana prvenstvena tekma med starima rivaloma Bratstvom in Gorenjem na igrišču Gorenja je pokazala precejšnjo premoč in tehniko Bratstva in ovrgla trditve »Slovenca« z dne 24. minulega meseca. Rezultat tekme 8:2 za Bratstvo nam dovolj jasno pove, kako napačne so bile prognoze »Slovenčevega« dopisnika. Moštvo Bratstva je zelo poštvalno, odlično, borbeno in disciplinirano in tudi v tehničnem pogledu prekaša vse podeželske klube, kar dokazujejo letošnji rezultati. V nedeljo 10. t. m. odigra Bratstvo prvenstveno tekmo proti Sori iz Škofje Loke. Pričetek ob 16. Tekma se vrši v vsakem vremenu. Obeta se zanimiva borba, ki bo gotovo privabila na igrišče mnogo prijateljev sporta.

Fostek rezultati 2. in 3. maja za nacionalne in mednarodne tekme: 1. se ni odigrala, 2. 1, 2, 2, X, X, 2, se ni odigrala. Angleško-škotske tekme: 2. 1, 1, 1, X, 1, 2, X, 1, 1, 1.

JZSS — Zbor smuških učiteljev opozarja članstvo, da se vrše redni sestanki zbora vsak četrtek ob 20. v savezni pisarni. Udeležba za odbornike obvezna.

Svilenimi nogavicami

je treba ravnati posebno previdno.

LUX jih pere prizanesljivo!

pristen samo v tem zavrtku

definitivno urejevala, še vedno ni rešena in že se pojavljajo novi še bolj dalekosežni predlogi, ki bi mogli povzročiti gospodarstvu nedogledno škodo. Pri današnjih težkočah v mednarodnem blagovnem in denarnem prometu je zares težko delati na gospodarskem polju. Vendar se je treba zavedati dejstva, da je vsako gospodarsko udejstvovanje brez gotove mere optimizma nemogoče.

V imenu finančnega odbora je podel kratko poročilo predsednik g. Ivan Gregor. Bilanca izkazuje za lansko leto 100.450 Din prebitka, čisto premoženje pa znaša 1.400.000 Din, od katerih tvori 1 milijon stavbni sklad. Račun izgube in dobička izkazuje izdatke za plače 215.000 Din in za upravne stroške v višini 190.000 Din. Od dohodkov je omeniti članarino 46.550 Din, devizno kurzažo 193.000 Din, pristojbine za kotacije 19.600 Din ter končno razsodišče pristojbin v višini 208.000 Din. V primeru z lanskim letom so se povečali dohodki od devizne kurzaže in od razsodiščnih pristojbin.

Občni zbor je soglasno odobril bilanco in podal razrešnico borznemu svetu. Nato so se vršile volitve, pri katerih so bili z vsemi 72 glasovi navzočih članov izvoljeni v borzni svet gg.: Karol Čec, Ivan Jelačin, Viktor Meden, inž. Vladimír Remec in dr. Djuka Vrbanič (ena tretjina članov). V finančni odbor gg.: Ivan Gregor, Janjo Jovan, Anton Kralj, Josip Ljubič in Andrej Sorša ter 14 članov borznega razsodišča.

Sezonsko oživiljenje zaposlenosti

OUZD v Ljubljani objavlja podatke o gibanju članstva v mesecu aprilu, iz katerih je razvidno, da se je v primeru z marcem povprečno število zavarovancev sezonsko povečalo za 3924 (lani za 3394) tako da je bilo v aprilu 83.371 zavarovancev, to je za 5999 ali za 7,7% več nego lani v aprilu. V marcu je ta enoletni diferencial znašal 5429, v februarju 4136 in v januarju 2399.

V primeru z aprilom 1934. je bilo število zavarovancev za 5996 večje. Ta dvoletni diferencial se v zadnjih mesecih ni toliko dvignil, kajti v januarju je znašal 4496, v februarju 5729, v marcu pa 5341.

Odstotek bolnikov, ki se je v januarju dvignil na 3,21% vsoga članstva, je v aprilu padel na 2,60% in je bil pri tem za 0,20% manjši nego lani v marcu.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v aprilu 22,35 Din, to je le za 0,08 Din manj nego lani v aprilu, kar prica, da se je padanje mezd ustavilo. Skupna dnevna zavarovana mezda pa se je glede na večje število zavarovancev v primeru z lanskim letom povečala za 127.000 na en milijon 863.000 Din.

Gospodarske vesti

Emisija državnih blagajniških zapisov. Kakor znano je bila nedavno odprta emisija druge tranše 4% trimesčnih državnih blagajniških zapisov v višini 300 milijonov Din. Kakor poročajo iz Beograda je bilo v prvih 10 dneh vpisano 100 milijonov.

Občni zbor Pokojniškega saveza. Pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani sklicuje za nedeljo 7. junija ob 9. v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani XV. redni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: poročilo predsednika, volitev enega namestnika člana upravnega odbora, poročilo revizorjev o računskem zaključku, razprava in sklepanje o poslovnem poročilu upravnega odbora in o obvezi, dotacija sklada za podpiranje brezposelnih zavarovancev, podpora po § 6 pravilnika o draginskih dokladah, sklepanje o pridobitvi nepremičnin in slučajnosti.

Gradnja ceste Ribnica-Dolenja vas. Banška uprava razpisuje prvo pisмено podnubeno licitacijo za rekonstrukcijo državne ceste številka 52 od km 36.500 do km 40.870 (Ribnica-Dolenja vas). Licitacija bo 27. t. m. ob 11. v prostorih tehničnega oddelka sreskega načelnika v Ljubljani, Vrazov trg 4. Vsota odobrenega proračuna znaša 1.550.000 Din.

Jugobruna v Kranju gradi predilnice. Jugobruna kranjske tekstilne tovarne, d. o. o. z. v. v Kranju, bo poleg svoje tekstilne tovarnice v Kranju zgradila še predilnice. O tem projektu je banška uprava razpisala komisijski ogled na kraju samem in obravnavo, ki bo v sredo 13. t. m. s sestankom komisije ob 13. uri na mestu ogleda.

Bilanca. Tvrdka S. H. Gutmann d. d. zaključuje svojo bilanco za leto 1934/1935 s čistim dobičkom 183.000 Din (prenos čistega dobička iz prejšnjega leta znaša 1.471.000 Din), in sicer na glavnico 40 milijonov Din in na rezerve v višini 55 milijonov. Vsa aktivna znašajo 161 milijonov Din. — Rudnik črnega premoga Rtanj se spremeni v delniško družbo z nazivom »Rudnik kamenog uglja Rtanj, bratje Minh a. d.« in sicer z glavnico 31 milijonov Din.

Dobave. Obč. oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema od 12. t. m. ponudbe za dobavo 2150 pol belega Bristol kartona, od 13. t. m. glede dobave 24.000 pol konceptnega papirja in od 14. t. m. glede dobave 15.000 pol konceptnega in ca. 2000 pol javega kartona; strojni oddelek pa sprejema od 15. t. m. ponudbe za dobavo nožev iz impregniranega papirja. Direkcija državnega rudnika Ljubija sprejema od 10. t. m. ponudbe za dobavo »Ozakič« papirja. Direkcija drž. železnice Subotica sprejema od 12. t. m. ponudbe za dobavo 9.000 kg azbestnih plošč. Direkcija državnega rudnika v Kalknu sprejema od 14. t. m. ponudbe za dobavo krogličnih ležajev in osovin iz jekla. Uprava I. odj. delka vojno tehničnega zavoda v Sarajevu sprejema od 12. t. m. ponudbe za dobavo mila in kristalne sode, od 22. t. m. glede dobave 10 manometrov, od 23. t. m. glede dobave strojnih jermenov, od 25. t. m. glede dobave avtomatskega stroja za brušenje nožev za les, od 26. t. m. pa glede dobave 600 kg jekla v žleblj. Komanda mozarice

Borze

6. maja

Na ljubljanski borzi so se tečaji deviz v splošnem nekoliko okrenili, in sicer v svezi z mednarodno oslavitvijo švicarskega franka, čigar tečaj drži Narodna banka na nespremenjeni višini. V privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 9,18 in angleški funti po 250. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet samo v avstrijskih šilingih po 9,18, dočim so se grški boni nudili po 31. Nemški kitiirski čeki notirajo nadalje zelo nizko in so bili v Ljubljani zaključeni po 13,55 in v Zagrebu po 13,41, odnosno za 15. junij po 13,40.

Na zagrebškem efektmnet tržišču se je trgovala vojna škoda pri mirni tendenci po 357 (Beograjska borza zaradi pravoslavne praznika ni poslovala). Nadatje je bil promet v 7% Blairovem posojilu po 72, v 8% Blairovem posojilu po 81,75, v 7% Seligmanovem posojilu Drž. hip. banke po 82,50 in v dejnicah PAB po 216.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2974,58—2989,17 Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 744,18—749,24, Curih 1424,22—1431,29, London 217,26—219,32, Newyork 4351,07—4387,38, Pariz 288,82—290,26, Praga 181,19—182,30 Curih. Beograd 7, Pariz 20,2950, London 15,29, Newyork 308,125, Bruselj 52,3250, Milan 24,25, Madrid 42,05, Amsterdam 209,10, Berlin 124, Dunaj 55,60, Stockholm 78,85, Oslo 76,85, København 68,25, Praga 12,75, Varšava 57,9750, Ate-ne 2,90, Bukarešta 2,50.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 356—357, 4% agrarne 47,75 den., 6% be-giuške 63—64, 7% invest. 80,50 den., 7% Blair 72—72,50, 7% Drž. hip. banka 82,25—82,50, 8% Blair 81,50—82; delnice PAB 216—217,50, Trboveljska 130—150, Sečera-na Osijak 150 bl.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 6. maja. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 97,125, za julij 87,375, za sept. 85,50; koroza: za maj 62,25, za julij 60,875, za sept. 59,25.

+ Budimpeštanska terminalska borza (6. t. m.). Tendence slaba. Pšenica: za maj 15,72—15,74; koroza: za maj 12,08, za julij 12,51—12,52.

Iz Julijske Krajine

„Italia Redenta“ asimilira deželo

V »Piccola della Serac« je bilo pred dnevi objavljeno daljše poročilo o veliki asimilacijski akciji znane šolske družbe »Italia Redenta« po Julijski Krajini. Družba je organizirala kar 300 tečajev za pouk odraslih oseb v italijanščini, za gospodinjstvo in kmetijsko strokovno izobrazbo in celo za analabete. Od vseh teh tečajev odpade na analabete, na tržaško 45, na istrsko 93, na reško pa 21. Poleg ostalih je v istrski pokrajini 16 splošnih tečajev za analabete, v goriski 4, v reški in tržaški pa po 3. Družba ima končno celo 4 tečaje za neписьmene vojake v Zadru.

Ne glede na kakšne druge gotovo mnogo bolj pomembne pomeiete je pač potrebno, da opozorimo na to, kako tržaški list utemeljuje potrebo teh tečajev: Vsi starejši prebivalci dežele so se naučili le malo italijanščine, kar jim zelo škoduje, »ker morajo mnogi izmed njih rabiti tolmacha, da jih tako v javnih uradih, na davkarijah in sodnih sploh razumejo; mnogi so v zadregi, ko ne dobijo dela, ker ne znajo jezika.« Vsekakor takšno stališče skrajnega birokrata, da njegovega pravega ozadja sploh ne omenimo, nikakor ni v skladu s fašističnimi nameni. Kakor ni bilo ljudstvo ta zaradi teh uradov, sodnih in davkarij, ne pa one zaradi njega!

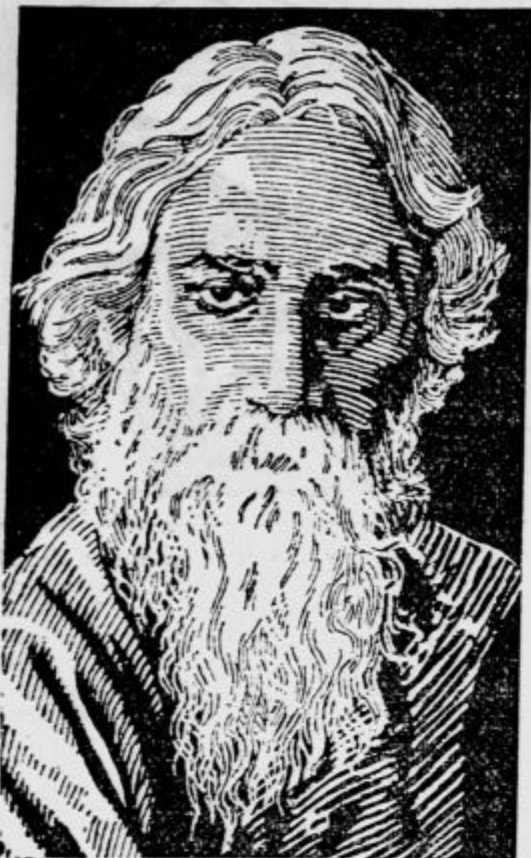
Z zadoščenjem pa je treba zabeležiti tudi priznanje omenjenega lista, da—po 17 in pol letih—v vseh, ki so oddaljene od velikih cest in prometa, odrasli ljudje ne znajo drugega kot kakor svojo lastno slovansko kmečko govorico, razen onih moških, ki so bili kdaj zaposleni v mestih, in oseb žensk, ki so včasih služile kot dekle v mestnih centrih.

Drobne novice

Pred goriskim sodiščem se je vršil te dni proces proti več kmetičnim posestnikom iz goriske okolice, ki so bili obtoženi zaradi tega, ker niso poskrbeli da so njih sinovi redno posečali predvojske vaje. Na znatno globo in plačilo sodnih stroškov so bili obsojeni 60-letni Božidar Brežan in 56-letni Josip Cijan iz Gorice ter 65-letni Andrej Cingerle in 70-letni Jakob Komelj iz Dorn-terga.

Preko meje je zbežal 21-letni Marij Gorjan iz Idrije. Karabinerji so ga prijaviili sodišču. Aretirana pa sta bila 25-letni Vladimir Praprotnik in 25-letni Bernhard Zgur iz Šentvitske gore, ki sta lani ilegalno zbežala preko meje, a sta se sedaj vrnila. Pred nekaj meseci sta bila obsojena na več mesecev zapora in po 2000 lip denarne kazni.

Rabindranat Tagore

slavni bengalski pesnik in mislec iz Indije je obhajal večeraj 75. obletnico rojstva

Prvi polet v stratosfero

Ta mesec poteče deset let, odkar se je Američan Grey dvignil 13 tisoč metrov visoko

Ta mesec bo desetletnica, odkar se je izvršil prvi polet v stratosfero. Bil je Američan Grey, ki je dosegel kot prvi približno višino 13.000 m. Letel je z balonom, ki je imel odprto gondolo, in samo po naključju si je ohranil življenje. Ko je balon dosegel najvišjo višino, se je drzni pilot onesvestil in je prišel k zavesti šele kratko pred pristankom. V novembru istega leta pa se je Grey pri svojem drugem poletu v stratosfero ponesrečil. Našli so ga mrtvega pod razbitinami njegovega balona. Vse je kazalo, da ga je ugonobilo nedostajanje kisika. L. 1930. je Američan Susek dosegel z letalom višino 12.100 m.

To so bili prvi začetki. Z naslednje leto pa se je polet v stratosfero razmahnil do svojega viška. Sloviti prof. Piccard, ki ga mnogi torej po krivici smatrajo za prvega letalca skozi najvišje ozračne plasti, se je dvignil s svojim balonom, ki je imel hermetično zaprto gondolo, v višino 16.800 m. Vsi se spominjamo, kakšno navdušenje je zavladalo po svetu zavoljo tega drznega podviga. L. 1932. je Anglež

Prof. August Piccard, ki ga po krivici smatrajo za pionirja stratosfernih poletov

Evans z letalom dosegel višino 13.400 m, naslednje leto so se Rusi z balonom dvignili 19.000 m visoko. Isto leto sta Američana Estol in Fordy dosegla znatno manjšo višino. L. 1934. so se trije Rusi smrtno ponesrečili, potem ko so z balonom dosegli višino 22 km. Približno v istem času je italijanski letalec Donati dosegel z letalom 14.433 m, a naslednje leto je Rus Kokinaki ta rekord za letala zboljšal na 14.575 m. Prav tako sta Američana Anderson in Stevenson rekord za balone izboljšala na 22.065 m.

Sedaj hoče prof. Piccard, početnik tega velikega tekmovanja v stratosferi, prekiniti vse te rekorde. Z največjim stratosfernim balonom, kar jih je doslej bilo in ki bo obsegal nič manj nego 113.000 kubičnih m, upa doseči višino 30.000 m in se vrniti potem živ in zdrav na zemljo. Vendar je še vprašanje, ali mu bo uspelo zbrati finančna sredstva, ki so potrebna za to podjetje. Zanimanje za polete v stratosfero, vsaj za polete z baloni, ki imajo posadko, je začelo v zadnjem času nekam popuščati. To pred vsem zavoljo tega, ker zahtevajo ti podvigi ogromno denarja, poleg tega pa so še nevarni za človeško življenje in ne dajejo niti od daleč tolikšnih rezultatov kakor poletni domenijski registrirani balonov brez posadke.

Materinski dan

Za letošnji materinski dan je izdala avstrijska vlada prav čedno znamke

Otrok zraka

Moskovski »Rdeči Večerniki« poročajo o nenavadnem porodu v letalu. Iz mesta Gorka so pozvali v vas Rabotnik sanitarno letalo, da bi odpeljalo v porodnišnico neko žensko, ki je pričakovala težak porod. Toda med poletom do porodnišnice je žena dobila popadke. Manjkalo je še 15 minut do letališča. Da bi pridobili nekaj časa, je pilot pristal na še zamrznjeni Volg; nasproti porodnišnice. Ob pristanku se je otrok že rodil. Prerokujejo mu bodočnost slavnega letalca.

Sedem tisoč milj pod morjem

V kratkem se odprle iz Paname znanstvena ekspedicija, ki ji je namen preiskati dno Karaijskega morja. Ekspedicija, ki sestoji iz ameriških učenjakov ima na razpolago posebno zgrajeno podmornico, s katero bodo prepotovali 7000 milj pod morsko gladino. V tej podmornici razpolagajo z najpopolnejšimi napravami, ki jih potrebujejo za potovanje v takšnih okoliščinah in za znanstveno delo. Ekspedicija bo trajala dva meseca in bo raziskovala med drugim vzroke pogostih potresov in vulkanskih izbruhov v okolici Karaijskega morja.

S klobaso se je zadavil

V neki gostilni pri Bolcanu je 56-letni Ludwig Laiter v šali vzel kos klobase s krožnika svojega prijatelja, češ da ga bo pogoltnil. Kos je bil pa tako velik, da se mu to ni posrečilo in da se je mož navzlic takojšnji pomoči zadavil.

Popravljen „Normandie“

Konstruktivske napake, ki so povzročale tresenje ladje, so odpravljene

Francoski veleparnik »Normandie«, ki je tudi po zgraditvi angleškega orjaškega prekomornika »Queen Mary« tačas največja ladja na svetu, je ostavil te dni po šestih mesecih prvič Le Havre, da napravi 48-urno poskusno vožnjo.

Pot leta je bilo vse precej tiho okrog te ladje, ki so jo v splošno presenečenje po nekoliko vožnjah vzeli iz prometa. Vzrok za ta dolgi delovni odmor pa je v tem, da se je pokazalo v zgradbi parnika, ki so ga proslavljali kot največje delo moderne tehnike, nekoliko težkih napak, ki jih je bilo treba popraviti. Priljubljenost parnika med potujočim občinstvom po prvih vožnjah, ko so se pokazale te napake, je tako popustila, da je bila družba prisiljena ladjo deino preurediti, če je hotela, da se bo občinstvo sploh še vozilo z njo.

Glavna napaka je bila posebno močna vibracija, ki je postajala tako močna, da niso mogli nič več doseči rekordne brzine, ki jo je »Normandija« pokazala na svoji prvi

vožnji v Ameriko in ki ji je priporila sinji trak oceana. Del kabin, posebno v turističnem razredu se je tako tresel, da jih ni bilo mogoče uporabljati za bivanje.

V zadnjih mesecih so izvršili, kakor rečeno, vsakovrstne reparature, ki naj bi takšne nedostatke odpravile. Tako so žrtvovali enega izmed sprejemnih prostorov, da so lahko kabine, ki so najbolj trpele zavoljo tresenja, preložili v zadnji del ladje. Glavno delo pa je veljalo obnoviti vijakov. Ladja je dobila večje vijake, ki dajejo pri manjšem številu obratov isto brzino. Končno so ves zadnji del opremili z izolirnimi plastmi.

V francoskih brodarstvih krogih diskutirajo sedaj o tem, da li bo »Queen Mary« sposobna »Normandije« iztrgati sinji trak oceana. V splošnem menijo, da to angleška veleladja na svoji prvi vožnji v Ameriko dosegla ta brzinski rekord, a ga ne bo mogla obdržati, kajti »Normandija« dobi z neznan spremembo lahko še 35.000 k. s.

Sadovi zmage v Vzhodni Afriki

Mussolini oznanja okupacijo Addis Abebe italijanskemu ljudstvu

Kralji in kraljice zračnih višav

Trofeje mednarodne letalske zveze

Pri mednarodnem glasovanju za razdelitev Harmonovih trofej Mednarodne letalske zveze za l. 1935., so ameriški letalcu E. Musicku, pilotu vodnega letala »China Clipper« na prvem poletu tega letala preko Pacifika, podelili naslov mojsterskega pilota. Za najboljšega vodjo zrakoplovov so imenovali kapitana Zeppelinovala H. v. Schillerja, dočim so Američanu Orvilu E. Andersonu priznali naslov najboljšega balonskega letalca. Letalki Amalija Earhartova in Jean Battenova sta prejeli naslov najboljših letalk, obe sta prejeli enako število glasov, tako da so tudi obema priznali zlato kolajno zveze.

Na zborovanju te mednarodne zveze so oznanili tudi nacionalne pilote mojstre. V Španiji stoji na prvem mestu Juan Ignacio Pombo, na Portugalskem Gomez Namorado, na Japonskem Seizo Okura, v Nemčiji Bertold Alisch, na Angleškem J. F. Broadbent. V Italiji si delita mojstrski naslov Casimiro Babbini in Mariano Stoppini, v Franciji je prvak Andre Japy. Nacionalne mojstrice pilotke so na Francoskem

Maryse Hileszova, v Nemčiji Elly Beinhornova, v Italiji Carina Negrone, v Ameriki Amelia Earhartova in na Angleškem Jean Battenova.

Neguš se je zatekel v Palestino

Abesinski cesar Haile Selassie, ki je brez formalne abdikacije zapustil Abesinijo, se je zatekel najprej v Džibuti, od tam pa ga je prepeljala angleška vojaška ladja v Haifo. Pričujoča slika nam kaže Haifo s Karmelskega hriba

Otemnela slava

Filmske zvezdnice in zvezdniki, ki ne pomenijo nič več — S platna v zakonski jarem, k gospodinjstvu in špekulaciji z nepremičninami — Kruhoborci

Igralcu jutrišnji dan ne plete vencev, kakor približno pravi neki nemški pesnik, toda še bolj pozabljiva je sodobnost, kar se tiče igralecovega tovariša pri filmu. Neki ameriški časnikar si je vzel čas, da je preiskal, kaj se je zgodilo z raznimi filmskimi zvezdami in zvezdniki, ki so bil še pred nekoliko leti slavni po vsem svetu in ki se danes niti njihovih imen ne spominjamo več.

Kako priljubljena je bila n. pr. Constance Talmadge, ena izmed prosulih filmskih sester! Danes se piše Netcher in se je popolnoma utopila v delu za svoje gospodinjstvo in gospodarstvo. Njena sestra Norma, ki je prav tako poročena, se vrne od časa do časa k svoji prvi ljubezni, gledališkemu odru. Sestri Lilian in Dorothy Gish delita podobno usodo. Videljavo ju na Broadwayu.

Ena izmed največjih ljubljank filmske publike, Corinne Griffith, »božanska Corinna«, se je poročila s filmskim industrijalcem Moroscom in je postala mimogrede uspešna špekulantka z zemljišči in hišami, češar ji ne bi po njeni preteklosti nihče prisodil.

Moškimi filmskimi zvezdniki se godi po vsem videzu še slabše. William Haines se je umaknil pravočasno in ima v Hollywoodu tovarno za pohištvo, ki gre dobro. Seveda ima monopol za dobavo pohištva prebivalcem Beverly Hillsa. Ramon Novarro, za katerega so še pred nekoliko leti norele vse ženske na svetu, se skuša po ne preveč uspelem gostovanju po Evropi ustaliti na Angleškem kot proizvajalec filmov. Antonio Moreno se hoče naseliti na Španskem, Harry Benham, prvi partner Marion Daviesove, ki so ljudje nanjo med tem tudi že pozabili, upravlja skromno postajo za tankanje. Slab konec je bil namenjen Mooresovim. Owen Mo-

Točno plačuj »Jutru« naročnino
Varuj svoicem zavarovalnino

Radenska
prirodna
mineralna voda

VSAKEMU
NI MOGOČE ITI V KOPALIŠČE
V E N D A R
MORE VSAK ŽRTVOVATI DIN
100.— (20 DO 25 VELIKIH STE,
KLENJO) TER MESEC DNI PI,
TI MESTO DRUGE VODE NAŠO
ZNAMENITO

RADENSKO
Z RDEČIMI SRCI!

Človek — ptica v Evropi

Clem Sohn predvaja svojo aparaturo na Angleškem

Clem Sohn v polnem razmahu »svojih kril«

Clem Sohn, sloviti ameriški letalec in skakalec s padalom, je došel v Evropo, da bi tu predvaja svojo aparaturo, s katero se spušta iz letala kakor ptica. Prvi takšen »ptičji polet« v Evropi se je vršil v Hanworthu na Angleškem. Clem Sohn se je z letalom dvignil v višino 2000 m in je potem odskočil z aparaturo, s katero posnema ptičji let.

Ta aparatura sestoji iz kril z razpetino

kakšnih 2 m in iz kril, ki se pritrdijo med noge. Letalec se vije s tem konkor velika ptica v globino, dokler ne doseže kakšnih 300 m, kjer odpre padalo in doseže potem z njim brez napore zemljo. Prvi poskus v Evropi so prenešale vse angleške oddajne postaje. Clem je imel pri sebi oddajnik na kratke valove in je preko tega med poletom sporočal poslušalcem svoje vtise.

Praznoverje — vzrok zakonske ločitve

Vedeževalke, jasnovidci, spiritisti in drugi

Neki Parižan je vložil tožbo za ločitev svoje zakonca, češ da porabi njegova žena ves denar, ki ga ji daje, za vedeževalce in uničuje s svojim praznoverjem prav tako svoje zdravje kakor svoj zakon. Mož trdi, da teče žena za vsako majlenost k vedeževalcem vseh vrst k takšnim, ki prerokujejo iz kavnine gošče, k »jasnovidecem«, polajal kam kart in spiritistom.

Ce je siromak mož — tako vsaj trdi sam — zjutraj pri zajtrku tako mimo grede učenil, da bi utegnila priti na krmilo levčarske vlada, je žena stekla naravnost h kakšne mu vedeževalcu in možu zvečer zmagoslavno napovedala, da se bo zgodilo baš narobno. Če je mož špekuliral na borzi, ga je žena vznemirjala s sporočili, da se mu to ali ne omo ne bo posrečilo. Končno je prišlo tako daleč, da ga je naganjala, naj tega ali onega prijatelja ne povabi več k sebi, češ da bo »m, majhen mož« ali »plavalas, lep mladenič« uničil njuno srečo.

Nekaj časa je mož plačeval velike stroške za takšne napovedi, sčasoma pa so te napo-

vedi ženo tako tlačile, da je zbolela. Bila je neprestano razburjena in nervozna in srečno življenje z njo ni več mogoče. Sodišča je razpravo preložilo, da dožene, koliko je resnice na teh trditvah.

A NEKDOTA

Ko sta bila Pat in Patachon ne višku svoje filmske slave, je dal neki konfekcionar v njunem rojstnem mestu prav nepredvidno nalepiti plakati naslednje vsebine: »Pat in Patachon se običajno samo v obleke, ki jih izdeluje tveška Svend Bengersen.« Naslednji dan pa so ljudje videli vsepovedno enako velike lepake konkurence, ki so veleli: Zato pa sta videti tako komična, da se jima ves svet smeje.

VSAK DAN ENA

Glas od zgoraj: »Ali si ti, šimen?«

On spodaj: »Da, jaz se tresem...«

(»Tidens Tegn«)

S podmornico v Arktido

Znani polarni raziskovalec in letalec Wilkins je došel v Southampton. Časni, karjem je povedal, da je prišel z namero, da bi dal v kakšni angleški ladjedelnici izdelati podmornico, s katero bi vršil raziskovalna potovanja v Antarktido. O tej svoji nameri govori sir Hubert Wilkins že nekoliko let, in sicer od kar se mu je prvi poskus potovanja s podmornico v polarne kraje ponesrečil.

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče

1.

Premiera J. Kraljeve petdejanke »D. rektor Campa«. Je v tej igri precej strežje in pušče v več smeri, iz vsega pa se razodeva globok razkol, ki razdvaja mlade in stare. Avtor je v tem svojem delu, ki prča nedvomno o talentu, nagrmadil kopico konfliktov, ki se spreminjajo in zaostrujejo na ravni prepada med staro in mlajšo generacijo. Prečitna socialna tendenčnost se kreše z ničansko miselnostjo direktorja Campe, četudi je gradnja drame logično pretehtana in psihološko preračunana, je zaključno dejanje prav za prav odveč in morda bolj kviri vtise prvih štirih dejanj, kakor da bi jih stopnjeval do viška. Saj je tragika učiteljske Zine sušnikove pojasnjena in zaključena že s drugim dejanjem, tragika profesorice Marije, supienta Križaja in nazadnje tudi direktorja Campe, nad katerega prihaja z aretacijo njegovega boljševiškega sina precej hud udarec. S potrebnimi poudarki v četrtem dejanju bi se efekti drame nedvomno pomnožili.

Ob tej drami Jožeta Kralje, ki ga poznamo kot mladega, nadarjenega pisatelja uhajajo nehoti spomini in Cankarjevo odrsko dedščino. Ob mnogih Kraljevih podobah vstajajo pred oči Cankarjevi liki, S podobnim diletom so izklesani in objektivni ti Cankarjevi uporniki ter idealizirani predstavniki mlade generacije kakor sta na primer ta Kraljev supient Križaj, učiteljica Z. sušnikova in najbrže tudi profesorica Marija, ki jo grenko razočaranje pože iz miselnosti stare fronte v čustvenost in hotenje mlade generacije. Jože Kralj je potegnil preko teh svojih podob krepko črto: na eni strani so hu, dobri in zločestniki ter pod težo vseh mogočih slabosti rušeni se ljudje, na drugi strani pa angelsko krepkosti ljudi, na katerih ni sence spotike. Razlika je le v tem, da je Cankar rad posegal v učiteljski svet, Jože Kralj pa je to svojo dramo spletel okoli profesojskega tabora. Razen tega se je Kralj dotaknil sodobnih momentov kakor je tudi Cankar snoval iz svoje dobe. Gotovo pa je v tej Kraljevi drami precej nepriprečevalnega (direktor učiteljskega, tvorniški ravnotežje, tiran zakonodajec!) kar moti potek dejanja.

Mariborska uprizoritev je slonela na režiserju J. Koviču, ki je sveže podčrtal realistični okvir uprizoritve in se s pridom poslužil vrtnega odra Poedim sodelu, jočim je pustil precej možnosti samostojnega oblikovanja, tako da niso poedini skupinski prizori prehajali v uniformnost in pretirano grotesko. Med igralci so našli najodgovornejši delež Maks Furijan v vlogi direktorja Campe, E. Kraljeva kot Marija in Nakrst kot supient Križaj. Furijan je gradil tega svojega direktorja Campe iz poudarkov avtokratstva, silaštva, dosledne brezobzornosti in politične prilagodljivosti. Silno naporni vlogi je bil dorastel, je v zadnjem dejanju je menda nekoliko popustil, kar gre menda tudi lahko na rovaš medjeje izdelane vloge same v tem dejanju. E. Kraljeva je z večšo analizo vseh občutkov razočaranja in grenkobe, ki prihajajo nad zavrženo ženo, verodostojno ponazorjevala to profesorico Marijo, ki zbija s svojo trupko usodo sočutje in pomilovanje, zlasti ob nežnem materinskem posiljanju od gojenk ob zaključku tretjega dejanja. V Nakrstovem supientu Križaju pa je žarela ofenzivna upornost in mladostna borbenost, ki riskira tudi bomo suplentstvo eksistenco. Vloga je po avtorju precej izčrpano razčlenjena ter odsko prav hvala. Tragika mlade učiteljice Zine sušnikove (B. Rasbergerjeva) raste v učinkoviti višek ob dramatičnem zaslišanju v konferenci sobi v drugem dejanju. V pretirani staro-

kopitnosti, hrbenični upogljivosti ter možganski odrevenosti prečitno karikiran je bil Gorinski profesor Koruza, takisto Kodrička Eme Starčeva, dočim je P. Kovičev prof. Bernard bil povsem verodostojno zamišljen ter izdelan. V manj pomembnih epizodnih vlogah so se preizkušali tudi ostali člani mariborskega dramskega ansambla.

Kraljeva drama je zbuja ob premieri precej navdušenosti, zlasti pri mariborskem dijaštvu, ki pa v smislu zadevne prepovedi srednješolskih vodstev ni smelo več k reprizam.

II.

Dne 25. aprila smo imeli v mariborskem gledališču svojevrstno gostovanje, menda prvo te vrste od obstoja Narodnega gledališča v Mariboru. Gostovali so znani dijetantje dramatičnega odseka gasilske čete iz Cirkove z narodno veseligr v štirih dejanjih »Miki je treba moza«. S to veseligr so želi ob krstni predstavi v pujskem gledališču tako vesplošen uspeh da je mariborska gledališka uprava smatrala za potrebno, da povabi cirkovske dijetante h gostovanju v mariborskem gledališču. Talijin hram mariborski je bil za to priložnost popolnoma zaseden, hvaležno občinstvo ni štedilo s priznanjem cirkovskim dijetantom, ki so izkazali obilo za to priložnost popolnoma zaseden, hvaležno ambicije. Z mariborskega odra se je čula v vsej pristnosti zanimiva polanščina, to je narečje Dravskega in Pujskega polja. Na mariborskem gledališkem odru je v vsej slikovitosti pesterosti zaživela folklor iz našega domačega podeželskega življenja kakršna se odraža v narodnih svatbenih običajih naših Polancev v predpustnem času. Nedvomno je glavni pečat igre prikazovanje prave polanske »ohetice«, ki se kaže in ponazarja v zadnjem dejanju z verodostojno reprodukcijo polanskih žitvenih tradicij in običajev. Fabula te narodne veseligr je delo domačina Vinka Koržeta, ki je igro tudi zrežiral in ki obenem igra glavno moško vlogo Janeza. Je ta fabula v mnogih ozirih precej začetniška, saj bazira na malo verjetni zgodbi o prevaranem nevestinem očetu, ki noče ničesar slišati o ženitvi svoje hčerke. Tudi je marsikaj drugega še psihološko nemogoče, dogajanje pa teče vendar pred očmi gledalcev s toliko prirodno preprostostjo, iskrenostjo in nemotenostjo, da se ob tem vsi nedostaki potiskajo ob stran. Cirkovski dijetanti niso prišli v Maribor kar tako kakšne umetnosti, hoteli so le podati nepriljudno, živo igro. Uspeh je bil nesporen in je občinstvo navdušeno in polno iskavega priznanja, odhajalo iz gledališča. Mariborska gledališka uprava pa je s tem pričela izvajati tisti del svojega poslanstva, ki naj na polklicnem odru predloži nivo dijetantskega odrednega udejstvovanja v našem podežlju. Obenem pa se je čula iz ust preprostih igralcev, samih kmečkih fantov in deklet, polanska govornica ter je želeli, da bi sledili s svojimi odrskimi stvaritvami tudi zastopniki drugih naših dialektičnih področij Prlekija, Pohorje itd.

III.

V soboto dne 2. maja nas je obiskala mariborska rojakinja in članica zagrebske opere Erika Druzovičeva. Gostovala je kot Madeleine v »Plesu v Savoyu«. To svojo vlogo je dojela s popolnim življenjem in živahno, razgibano igro. V poedinih sprevih pa se je sočno odražal njen jasno zveneči sopran, s katerim se je ubrano prepajal tenor njenega partnerja B. Sancina. Gledališče je bilo polno, Erika Druzovičeva pa je bila deležna toplega priznanja svojih rojakov.

Zapiski

O. K. H. Máchi je predaval v torek zvečer v Zvezdi prof. Václav Burian na večeri, ki ga je priredila Češkoslovenska obec v spomin 100-letnice smrti velikega češkega pesnika. Prireditev, ki je ne le napolnila, marveč od malega natičala lokal, je otvoril v imenu predsedstva Čsl. obce g. direktor Stanislav Hlusička. G. dr. Burian je predvsem podrobno opisal človeški lik nesmrtnega pesnika »Majja«, njegovo romantično, byronovsko naravo, ki so jo v zgodnji mladosti impresionirali fantastični viteški in pustolovski romani. Pomnil je pri vseh važnejših dogodkih pesnikovega kratkega življenja, zlasti pri njegovem ljubezenskem odnosu z Loro. Naposled je predavatelj zgoščeno orisal Máchovo pesniški profil, poudarjajoč predvsem vplive tedanje romantične poezije, posebej še Byrona, Puškina, Slovačkega, Lermontova. Po snovi bogato in v vsakem pogledu mikavno predavanje je vzbujalo napeto pozornost in ob koncu življenjaplav. Nato so štiri študentke v zboru recitirale odlomek iz Máchovega »Majja« (zborovsko recitacijo je našelirali ljubljanski češki učitelj g. Adolf Polák). Veselost so vzbujali ljubljanski zapiski Máche, ki jih je čital prof. dr. Burian in ob katerih je nenadno zaživel pred duševnimi pogledi poslušalcev. Prešernov ljubljanski krog ob koncu avgusta 1834. Prireditev je potekla v največje zadovoljstvo prisotnih članov ljubljanske češkoslovske kolonije, med katerimi so bili poleg g. konzula Miškovskega tudi nekateri slovenski čehofili, tako n. pr. g. predsednik Jč-lige dr. Stare, pisatelj nadv. Govekar, režiser Kreft i. dr.

O položaju hrvatske knjige so pričobili »Novosti« 3. t. m. zanimiv članek »Nesabrane činjenice«. V njem se pisec bavi predvsem z usodo zbranih spisov hrvatskih pisateljev. Spise Avg. Senoe so pričela izdajati kar tri založništva: Minerva, Kugli in Binoza. Najdalje je dospela Binoza, ki je izdala 20 zvezkov. Izmed 3500 naročnikov jih je vtrajalo 500, in za velikopotezno potiskusom približati sodobnemu občinstvu klasika hrvatske proze, je ostalo založnic 600.000 Din. dolgov. Ob-

pisec razlaga Pavlovičeve znanstvene sledke, posebej še brezpogojne in pogojne refleksije. Krasno je orisal osebnost velikega ruskega učenjaka, ki si je študi v novih razmerah znal uveljaviti svobodo besede in misli in ki je v zvezi visoki starosti do zadnjega diha mislil samo na bodočnost znanosti, trdno prepričan o njenem visokem poslanstvu. In »še dolga desetletja bodo črpali raziskovalci, sklepa dr. Grošelj svojo vurno poljudno študijo, »iz pravičnega bogostva, ki ga je zbral Ivan Petrovič v skoraj dveh življenjskih dobah in kamorkoli bodo obrnili korak, povsod jim bo sledila senca velikega mojstra«. Slike kažejo pse, s katerimi je Pavlov eksperimentiral in vohod v glavno poslopje Pavlovičevega instituta v Koltušah. — Poleg te študije sta izšla v 4. številki »Proteja« članka S. Antića »Kormoran« in Lava Cermelja »O podzemskih vodnih tokovih primorskega Krasa« (s slikami). Med drobnimi vestmi so informativni sestavki o kaptarih, o spodnji meji velikosti živih bitij, o najmanjšem znanem soncu, o novostih iz genetike, o napredku v biokemiji.

Starobabilonski Gilgameš v hrvatskem prevodu. V Zagrebu je pravkar izšla 72 strani obsegaajoča knjiga: »Gilgameš i druge legende starog Babilona. Priredio dr. Nikola Nikolić«. Pisec je po raznih virih prevel najstarejši literarni spis vsega človeštva: prvo epično delo, ki je nastalo v davnih stoletjih pred krščansko ero v sumerskem kulturnem krogu, tej najstarejši znani plasti človeške civilizacije. Sumerci so prvi postavili osnovne principe vse omike, od njih so se učili drugi narodi starega sveta in tudi bleščeča starogrška kultura je gradila na kulturnih tleh, ki so jih prvi izorali Sumerci. Pesniške stvaritve tega davnega naroda potekotakem upravičeno vzbujajo zanimanje, saj so edin stik, ki ga imamo z njegovim zašlim svetom. Ohranilo so se nam v obliki glinastih ploščic v razvalinah babilonskega mesta Nivah, kjer jih je l. 1850. odkril Anglež Layard, ki je uspešno dešifrirati klinopis, se je pokazalo, da je človeštvo pridobilo s tem odkritjem najstarejši ep. veliki kulturni dokument o starih Sumerih. Dr. Nikola Nikolić je prevel vseh dvanaest ploščic Gilgameša in jim priključil še prevode petih drugih pesmi, ki so jih našli obenem z Gilgamešom. Sama pesnitev obravnava star in večni pesniški motiv: boj človeka z bogom zoper smrt in za večno življenje. Predgovor olajšuje čitatelju razumevanje dobe, v kateri je nastala pesnitev in dokazuje vpliv sumerske »literature« na slovstvo Izraelcev in drugih semitskih narodov. Prevod se čita lepo in gladko, toda pod črto bi bilo treba več komentarja, da bi postala vsebina jasnija. Gilgameš utegne v tem prevodu zanimati tudi Slovence in je vreden priporočila.

Rektor ljubljanske univerze akademikom

Rektor ljubljanske univerze g. dr. Samec je izdal na akademike vseh fakultet naslednji proglas:

Gospodje akademiki! Sedaj, ko so se na univerzo vrnile — prepričan sem, da trajno — normalne razmere ter ste se vsi zopet s prejšnjo verno posvetili znanstvenemu delu, je moja iskrena želja nasloviti na Vas nekaj besed.

Potek dogodkov zadnjega časa Vas je brezdvomno poučil, da se s sredstvi, kakršna so se uporabljala, ne dajo doseči nikakršni uspehi, pa naj so Vaše težnje po izboljšanju tega ali onega še tako upravičene. Uporaba takih sredstev ne koristi nikomur, škoduje pa izključno le Vam samim, ki Vam gre s tem mnogo predragocnega časa v izgubo. In poleg tega se vmešajo v stvari, gotovo proti Vaši volji in proti Vašim intencijam, kvarni politični vplivi, za katere ne sme biti prav nobene mesta na univerzi, ki mora služiti samo znanosti in ostati slej ko prej izven območja izpreminjave dnevnih politike.

Slišim, da se sedaj sestavljajo med Vami komisije, ki naj na soliden način pripomorejo k rešitvi vseh perečih vprašanj, katera Vas danes teže. Odohravam v polni meri tak način Vašega postopka, ki edini omogoča prijateljsko sodelovanje med Vami in univerzitetnimi oblastmi in ki edini more pripeljati do resničnih uspehov. Na tak način boste pa tudi sami najučinkoviteje zavrnili očitke, da ima ali je imela Vaša akcija politično ozadje in tendence.

Za tako seriozno in smoteno delo Vas zagotavljam svoje najizdatnejše pomoči in ne dvomim, da boste prav tako našli največjo podporo pri vseh drugih univerzitetnih faktorjih.

Rektor: Samec, s. r.

RADIO

Četrtek, 7. maja

Ljubljana 12: Ruske pesmi na ploščah. — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Narodni napavi iz naše domovine (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Koncert Radio orkestra. — 18:40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarik). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac, ura. — 20: Prenos opere iz Beograda. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmar) ter napoved časa, poročila in spored.

Beograd 17:20: Plošče. — 17:45: Narodne melodije. — 19:50: Narodne pesmi. — 20:30: Prenos Mozartove opere »Carolina piščale iz Narodnega gledališča. — Zagreb 17:15: Orkestralni koncert. — 20:30: Prenos opere iz Beograda. — 22:15: Narodne pesmi. — Praga 19:10: Plošče. — 19:35: Orkester in solisti. — 20:20: Spevoigr. — 22:15: Laha in plesna muzika. — Varšava 20: Orkestralni koncert. — 21: Zvočna igra. — 21:35: Pevski koncert. — Dunaj 12: Operetne melodije. — 16:05: Iz Wagnerjeve opere »Mojsij pevec norimberški. — 17:30: Deški pevski zbor. — 19:30: Orkestralni koncert. — 20:50: Zvočna igra. — 22:10: Pevski koncert. — 23:05: Laha in plesna muzika. — Berlin 18: Uverture in operne fantazije. — 20:10: Po berlinskih zabaviščih. — 22:30: Ples. — München 18: Laha glasba. — 20:10: Spomladanska revija glasbene literature. — 22:45: Komorna glasba. — Stuttgart 18: Linkejeve skladbe. — 20:10: Orkestralni koncert. — 22:30: Prenos iz Berlina. — 24: Opereta in ples. — Rim 17:15: Violinske in klavirske skladbe. — 20:35: Operetni večer.

Binkoštni izlet Jadranske straže

Ljubljana, 6. maja.

Zvest svoji tradiciji priredi krajevni odbor JS tudi letos za binkoštno praznike izlet na morje. Na dosedanjih izletih so se izletniki seznanili s severnim in srednjim Jadranom, letos bodo pa videli okoličeno Zadra. Biograd na morju je majhno in zelo simpatično mesto, oddaljeno od Zadra komaj 28 km. Ustanovljeno je bilo leta 950. V 11. stoletju je bilo to mesto najvažnejše mesto hrvatskega kraljevstva. V njem je bil dvor in sedež hrvatskega kralja Krešimirja III. Zdaj je Biograd na morju krasno letovišče z modernimi hoteli in kopališčem.

Prireditelji so se potrudili, da bodo cene izleta nizke in da izletniki ne bodo prikrajšani v svoji udobnosti. Imeli bodo priložnost po lastni volji prirediti izlete v krasno okolico Šibenika (Mandalina, Zlarin, slapovi Krke, Skradin, Visovac). Nedvomno je čim večja svoboda na izletih prijatelja, nego delitev izletnikov na skupine.

Udhod iz Ljubljane bo 30. maja ob 13.36, iz Zagreba ob 21.36, iz Karlovca ob 22.29. V nedeljo 31. maja ob 6.23 prihod v Perko, kjer izletniki prestopijo. V Šibenik se pripeljejo ob 7.30, v Grand hotelu »Krk« bodo imeli zajtrk ob 9.15 se pa odpeljejo s pamnikom v Biograd na morju, kamor prisphe ob 11.30. Ogledajo si mesto in okolico, kdor bo hotel, se bo pa lahko tudi kopal. Po obedu bo ob 17 odhod proti Šibeniku, kjer bo večerja in prenočevanje v Grand hotelu »Krk«. V ponedeljek 1. junija po zajtrku izleti v okolico po volji, ogled mesta in njegovih spomenikov ali kopanje. Obed in večerja bosta zopet v Grand hotelu »Krk«. V ponedeljek 1. junija ob 20.20 odhod iz Šibenika nazaj proti Ljubljani, kamor se pripeljejo izletniki ob 9.32.

Cena izleta za vožnjo z železnico in parkom, s prehrano in prenočišče za člana Din 420 Din. za nočlane Din 440. Polovico tega zneska je treba plačati takoj, drugo polovico pa najkasneje do 25. t. m. Obvezne prijave sprejema krajevni odbor JS do 15. t. m. Če bi se izpremenil vozni red, si pridržuje odbor pravico izmenjave programa. Izletniki, ki je prvo polovico zneska plačali in ni z utemeljenimi razlogi upravičeni odpovedi, zapade vplačani znesek.

Izletniki lahko vzamejo s seboj tudi otroke, toda za nje odbor ne prevzame nobene obveznosti, če niso stari nad 10 let. Za otroke nad 10 let se pa računa polna izletniška cena. Vse druge informacije zlasti glede izvenljubljanskih udeležencev se dobe pri krajevnem odboru JS, Ljubljana Tyrševa 1/a IV.

Iz življenja na deželi

ZABUKOVJE PRI SEVNICI. Občinski odbor v Zabukovju je na svoji redni seji 3. t. m. sklenil imenovati g. dr. J. Turka, banovinskega zdravnika v Sevnici za častnega občana radi njegovih velikih zaslug za občino, posebno zaradi ljubezni in požrtvovalnosti do ubogih in siromašnih bolnikov, katerim je ob vsakem času pripravil pomagati in jih zdraviti v teh napornih in hribovitih krajih. Vedno je tudi pripravljen pomagati občini v higienskih ozirih.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek 7. maja: Juarez in Maksimilijan. Rod Četrtek.

Mariborsko gledališče

Četrtek 7.: Direktor Campa, v korist Zdrženja gledaliških igralcev. Znižane cene. Zadnjič.

Zaradi te male napake bi bili lahko na videz za 10 let starejši

Ena barva pudra bi lahko učinkovala, da bi bili videti mladi in da bi bila Vaši koži nepopisljiva lepota, dočim lahko druga barva tako učinkuje, da ste videti starejši. Dejstvo, da ste brinetka, še ne pomeni, da morate uporabljati puder brinet ali temni rachel, če pa ste blondinka, ne pomeni, da morate uporabljati baš puder naturelle. Pametni način izbiranja pudra je ta, da poizkusite šest raznih barv na svojem licu in potem proučujete učinke. Razen tega morate uporabljati puder, ki se obdrži na koži, da ni treba ves dan pudrati npos in brade. Vsako vrsto dobe brega pudra lahko pripravite do tega, da se prepoji koži, če dodate vsaki skatlici po eno žličko »smetanove pene«. V pudru Tokalonu je primešana v pravilnem razmerju »smetanova pena« najfinjšemu: na zraku

sušenemu pudru. Ta puder ne pušča sledi na koži in po enkratni uporabi boste imeli osem ur prekrasno polt. Barva je preizkušena s pomočjo novoizumljenega stroja, ki nikdar ne napravi kake napake. Vsako jutro uporablja 5.000.000 žena puder Tokalon.

RISARJA — KARIKATURISTA

VEŠČEGA V GRAFIKI, ČRTEŽIH — IŠČE RELAMNI ODDELEK VEČJEGA INDUSTRIJSKEGA PODJETJA. ZNATI MORA DOBRO RISATI ČRKE IN PODOBE V PERORISBI (KARIKATURE). PONUDBE POD »GRAFIKA« NA PUBLICITAS D. D., ZAGREB, ILICA 9.

ADLER AVTO-MOBILI
ELEGANTNI. UDOBNI IN EKONOMIČNI

RAZSTAVLJAJO SVOJE
NAJNOVEJŠE MODELE

NA ZAGREBŠKEM SEJMU.

ADLER-IMPORT,
ZAGREB, HOTEL ESPLANADE

